

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

Ožujak/März 1986.

Broj **3** (69)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER

KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,- DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

„Raspeti Krist“, crtež R. Labaša 1986.

Malo je riječi u svagdanjem govoru koje se tako često čuju kao riječ čovjek. Svaki dan i svaki sat doživimo da nas netko upozori da smo ljudi. Bez te riječi ne bismo mogli živjeti, nedostajalo bi nešto jako važno u našoj svakidašnjici.

Ne smije čovjek zaboraviti da je čovjek. Kad bi se to dogodilo, bilo bi katastrofalno. Čovjek da zaboravi da je čovjek? I zato se nitko ne ljuti kad ga se jednostavno nazove čovječe, jer odatle u najmanju ruku zna da je s tim jednak i da mu je brat.

Kad nekome ne znamo imena, obično viknemo za njim: „Ej, čovječe!“ Kad se s nekim slučajno sudarimo iza ugla, bilo s muškom, bilo sa ženskom osobom, reći ćemo: „Čovječe, pazi!“ Tako isto kad se nekom čudimo, velimo: „Čovječe, što radiš?“ Kad korimo, puni tuge procijedimo: „Čovječe, kako možeš tako? Što radiš?“

Naprotiv, dok se divimo nekomu puni zanosa uskliknemo: „Čovječe, silan si!“. Prosjak će moliti riječima: „Čovječe Božji, sjeti se Boga!“

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- Koncil – putokaz str. 2 – 3
- Očima vjere str. 4
- Aktualni razgovor str. 4 – 5
- Bugarštice str. 6
- Za mlade str. 7 – 8
- Pastoralni sastanak str. 9
- Hodočašće u Sv. zemlju str. 10
- Iz naših misija str. 11 – 17
- O njima se govori str. 18
- Gastarbajter = dezertjer? str. 20
- Socijalni savjetnik str. 21
- Narcisi i zelenkadas str. 23

(nastavak s prednje str.)

I sigurno, u običnom životu ni onom koga poznamo ne ćemo uvijek reći: Petre, Pavle, Marija, Ana... nego na-
prосто – čovječe.

„Čovjek – to zvuči gordo”, reći će Gorki. Jest, kad je čovjek čovjek. Ali kad to nije, onda to zvuči ubojito. Za čovjekom koji ostavlja nečovječanske tragove reći će se, ako ne u lice a ono iza leđa: „Nije ti on nikakav čovjek!”

Imamo mi još jedan izraz za čovjeka koji odiše puninom čovječnosti. Za nje-ga velimo, kao da se u nj sve ljudsko sabralo, izvođenicom iz množine: „A ljudina, ljudina je on!” Kad bismo imali više „ljudina”, svijet bi bio ljepši.

Što je s današnjim čovjekom?

N. Y. Fromm bi nam odgovorio: „Problem 19. stoljeća bio je – umro je Bog, a problem 20. stoljeća – umro je čovjek”... Je li zbilja umro čovjek naše-ga vremena? Nadama se da, kao što Bog nije umro u 19. stoljeću, tako da ni čovjek nije umro u našem stoljeću.

Čovjek i danas živi: on hoda našim ulicama, on radi u našim tvornicama, on

smišlja planove za bolji život, on leti više od ptice, pliva dublje od ribe, trči brže od životinje, on sanja o šetnji po svemiru...

Ali, problem je današnjeg, kao i juče-rašnjeg čovjeka u tom što mu nekada ponestane čovječnosti, pa se čini kao da čovjek umire. Zavede ga nekada vlastiti proizvod, pa mu počne služiti. Zaboravi se da je čovjek, pa postupa neljudski: ratuje u vlastitoj obitelji, rodoljubivo okrađa vlastitu domovinu, svjesno ubija vlastiti porod, mrzi vlastitu vrstu, dok drugu vrsti štiti... Zato je potrebno čovjeka češće upozoriti da je čovjek.

Istočnjak bi mudro prozborio (Omar Hajjam): „Jučer vidjeh na pazaru jed-noga lončara kako zemlju bez milosti gnječi i udara. Zemlja će mu: ‘Nemoj tako udarati jako – ono što si, ja sam bila – u vremena stara!’”

A što o čovjeku kaže Crkva?

Ovih korizmenih dana, točnije na Srije-du pepelnicu, Crkva upozorava svoje vjernike: „Spomeni se, čovječe, da si prah i do se u prah vraćaš”. Nije rekla „kršćanine”, „vjerniče”, „dijete Božje”,

„grešniče”, ne, ne, nego jednostvano „čovječe”.

I još će ona to jednom ponoviti na kraju ovog korizmenog vremena, a pred svoj najveći blagdan. Tada će pred svakog svoga vjernika staviti križ i zamoliti ga da se ogleda u njemu i vidi koliko je nje-govo čovještvo poraslo kroz ove svete dane i je li postalo dostojno uskrsnog obećanja.

Crkva će pred svakim ponoviti riječi koje je Pilat upotrijebio predstavljajući Isusa: „Ecce homo – Evo čovjeka!” Te su riječi odzvonile nad Isusom upravo u trenutku kad je njegovo čovještvo bilo strašno poniženo, kad je bio izjednačen s razbojnikom, kad je izbičevan poput zločinca, kad je na njemu ostalo samo ono što je sućuti vrijedno... kad je bio doveden do praha. Pilat viče i hoće zaustaviti čovjeka da ne bude nečovjek ali...? „Ecce homo – evo čovjeka!” osta-je jeka koja i danas odzvanja nad unaka-ženima, starima, gladnima, ostavljeni-ma, izagnanima...

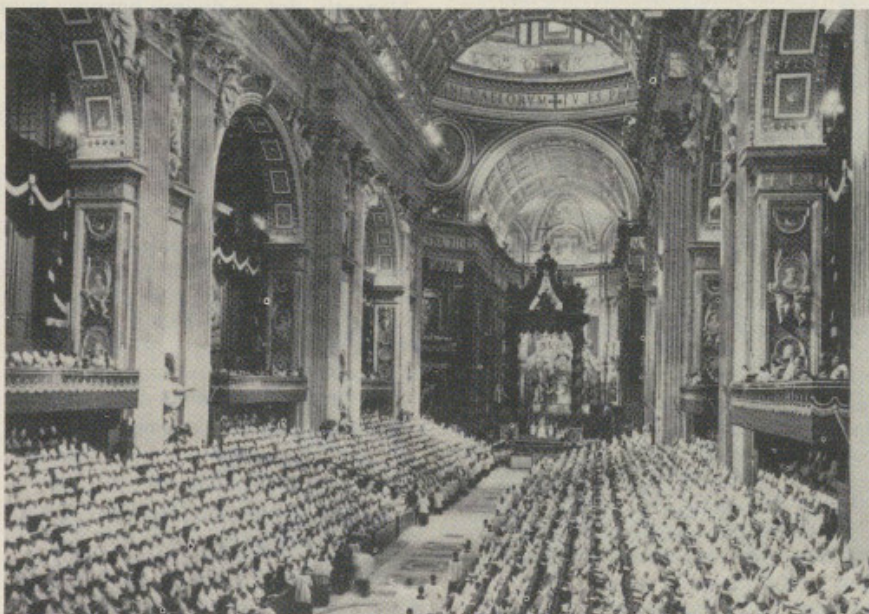
Čovječe, čovjek budi, čovjek poput Kri-sta, ako želiš da tvoj prah uskrsnuće ugleda!

Tihomir

Učenje Koncila siguran putokaz u životu

Prošlo je dvadeset godina od završetka II. vatikanskog koncila (1965. – 1985.). Na dugo i na široko raspravljalo se u po-vodu 20. obljetnice Koncila o tom nada

sve važnom događaju za život Crkve. I u katoličkim i u drugim sredstvima jav-nog priopćavanja bilo je govora o zna-čenju i plodovima toga svetog biskups-

Biskupi za vrijeme II. vatikanskog sabora na vijećanju u crkvi Sv. Petra

kog saborovanja koje je Crkvu otvaralo novim vremenima i poticalo je da neu-strašivo gleda u budućnost. U 16 velikih dokumenata Sabor je kristalnom jasno-ćom i do tada neviđenom hrabrošću i odvažnošću progovorio o Bogu i svijetu, o osobi i bogoštovlju, o objavi i Crk-vi. Dokumenti o svetoj liturgiji, o Crk-vi, o ekumenizmu, o Crkvi u suvreme-nom svijetu spadaju u remek-djela raz-rađenog katoličkog nauka.

Postavlja se samo pitanje: koliko su ti dokumenti proučavani i proučeni i koli-ko i kako u djelo provedeni? Koliko ih proučavaju svećenici, a koliko opet re-dovnici i obični vjernici? Koliko se knji-ga s dokumentima Sabora nalazi na po-licama za knjige naših obitelji, u našim stanovima i domovima?

Neki kažu da je za sadašnje krize u Crkvi u mnogočemu kriv baš II. vatikanski sa-bor, dok drugi koji sačinjavaju veliku većinu smatraju da je Koncil bio i ostao stvarna potreba i da je u svojoj srži st-varni „prolazak Duha Svetoga u Crkvi”, novi Duhovi, kako je to govorio Ivan XXIII.

U svojim osvrtima na Koncil stručnjaci se slažu da je to bio pastoralni koncil koji je učinio da se Crkva intenzivnije uključi u život svijeta, izišla iz svoje „kule bjelokosne” i postala, bolje rečeno odlučila postati pravi Isusov kvasac u tijestu modernog čovječanstva.

Najistaknutiji i najplodniji teolog na Koncilu bio je njemački isusovac Karl Rahner. Na sam Koncil on gleda i pod svojim specifičnim vidom. Za nj je II. vatikanski ujedno i Koncil svjetske Crkve. Uza svu prezastupljenost evropskih i američkih biskupa, na Koncilu je bio episkopat iz čitavog svijeta, a ne kao na I. vatikanskom samo domaći (evropski)

i eksportirani episkopat evropskih misijskih biskupa.

O Koncilu i koncilskim dokumentima napisao je prof. T. Šagi-Bunić knjigu koju je znakovito naslovio – „Ali drugog puta nema”. Za katolika naših dana nema drugog pravog vjerničkog puta (ni života!) izvan koncilskog učenja. Samo bi taj put trebalo poznavati i njime ići.

Ne bi li o 20. obljetnici završetka Koncila trebalo malo više učiti, proučavati Koncil (Sinoda biskupa to je činila svršetkom prošle godine!) i nabaviti knjigu s koncilskim dokumentima. Postoji i u Naddušobrižničkom uredu u Frankfurtu. Cijena: 30,- DM.

Iv.

Iz njemačke Crkve

Sinoda '85 završila rad

Svečanom sv. Misom završila je 28. veljače 1986. godine Rottenburško-stuttgartska sinoda '85 svoj rad. Čitav tjedan dana vijećala su 304 sinodalca (među osam stranaca trojica su bili Hrvati!) o aktualnim pitanjima koja se odnose na život Crkve, a posebno o „Prenošenju vjere na nadolazeći naraštaj”. Upućena je molba Biskupskoj konferenciji Njemačke da nanovo premisli eventualno ređenje oženjenih muškaraca. U jednom drugom zaključku zamoljena je Sveta Stolica da u skladu s današnjim teološkim saznanjima ispita mogućnost đakonata za žena. Dugo se raspravljalo o mladima i seksualnosti te o pastoriziranju rastavljenih koji su se ponovno (sudski) vjenčali.

Biskup Moser očekuje da će Sinoda „dati poticaje za produbljenje i življe življenje vjere” u biskupiji koja broji 2 milijuna i sto tisuća katolika. Kako je izvijestio prelat Adam u razgovoru s hrvatskim vjernicima (2.3.) u misiji Esslingen Sinoda je odlučila da se pojača kateheza u obiteljima, da priprema za brak postane kvalitetno bolja i da se intenzivira pouka roditelja i kumova prije krštenja djece. Ako se danas kritiziraju mladi, njihovo vladanje i vjerovanje, rekao je Adam, ne bi se smjelo zaboraviti da mladi obično čine ono što vide kod starijih. A kakvi su stariji, odrasli vjernici?

Zaključci, preporuke i želje Sinode sabrani su na 140 stranica. Biskup će ih do svetkovine Duhova proučiti, provjeriti i potpisati. Treba spomenuti da je na Sinodi radio 121 laik (od toga 40 žena) koje je imenovao biskup Moser. To je za poznavatelje sinodalne prakse velika novost.

Među brojnim gostima na Sinodi su bila nazočna i dva hrvatska biskupa: dr. Tomislav Jablanović i dr. Đuro Kokša.

Iv.

Dosadašnji ekumenski koncili

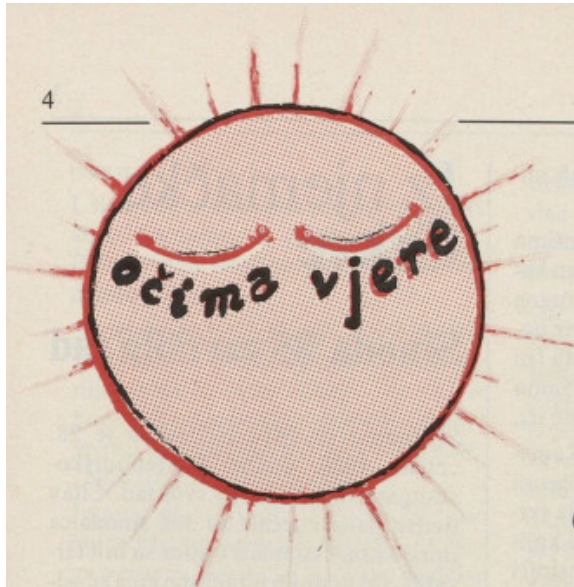
Dosada je u kršćanstvu održan dvadeset i jedan sveopći (ekumenski) koncil, tj. saborovanje svih biskupa svijeta pod predsjedanjem Petrova nasljednika ili rimskog biskupa. Koncil, s Papom na čelu, predstavlja najviši forum učiteljske službe u Kristovoj Crkvi. Evo, kojim su se redom, gdje i kada održavali sveopći koncili:

1. Nicejski – 325. godine;
2. Prvi carigradski – 385. godine;
3. Efeški – 431. godine;
4. Kalcedonski – 451. godine;
5. Drugi carigradski – 553. godine;
6. Treći carigradski – 680.–681. godine;
7. Drugi nicejski – 787. godine;

8. Četvrti carigradski – 869.–870. godine;
9. Prvi lateranski – 1123. godine;
10. Drugi lateranski – 1139. godine;
11. Treći lateranski – 1179. godine;
12. Četvrti lateranski – 1215. godine;
13. Prvi lionski – 1245. godine;
14. Drugi lionski – 1274. godine;
15. Vienski – 1311.–1312. godine;
16. Konstanski – 1414.–1418. godine;
17. Baselsko-ferarsko-firentinski – 1431.–1437. godine;
18. Peti lateranski – 1512.–1517. godine;
19. Tridentinski – 1545.–1563. godine;
20. Prvi vatikanski – 1869.–1870. godine;
21. Drugi vatikanski – 1962.–1965. godine.

Msgr. Jürgen Adam, referent za strance, odgovara na pitanja naših vjernika u Esslingenu

dublje i dalje

*Ja živim,
i vi ćete živjeti!*

Stumorom u tijelu

Molila sam te, Gospodine, snagu za uspjeh, a ti si me učinio slabom da naučim slušati.
Molila sam te za zdravlje kako bih mogla učiniti velike stvari, a dobila sam bolest da učinim još bolje stvari.
Molila sam te za bogatstvo da budem sretna, a umjesto njega dobila sam siromaštvo kako bih rasla u mudrosti.
Molila sam te za snagu kako bi me drugi cijenili, a primila sam slabost kako bih osjećala potrebu za tobom.
Molila sam te za prijateljstvo da ne budem sama, a dao si mi srce da ljubim i volim svoju braću.
Molila sam te za sve ono što bi me moglo razveseliti u životu, a ti si mi dao život kako bih se mogla radovati stvarima.

Lucia Scafli

Isusovo uskrsavanje po Ocu ne ostaje bez traga u ljudskoj sudbini. Ukoliko je čovjek jednom s Kristom umro grijehu, on tada smije vjerovati da će s njime i živjeti (usp. Rim 6,8; 1 Kor 15,22). Ovo uvjerenje prvotne zajednice sažimlje ivanovski Isus u obećanje: „Ja živim, i vi ćete živjeti!” (Iv 14,19). To za vjernika znači: kao što Isusov smrtni strah obuzima svaki ljudski strah, tako i njegovo uskrsnuće dodjeljuje dioništvo u njegovu božanskom životu (usp. Fil 3, 10–11). Budući da Raspeti za svagda živi kod Boga (Rim 6,10), čovjek smije s nadom vjerovati da se posljednji usređujući cilj njegova života također nalazi u Bogu.

Vjera u uskrsnuće tvori valjan odgovor na temeljno ljudsko nepovjerenje prema životu, jer ona zahvaća čitava čovjeka s prasojsve-nim mu nadama i očekivanjima. Uskrsnuće znači da za buduće čovječanstvo neće preživjeti samo moje ime, moja djela i doprinos budućem čovječanstvu, nego da ja, upravo ja sa svojom osobnom poviješću smijem dalje živjeti kod Boga.

Živjeti u strahu, Josef Imbach

Kršćanin je

Pošten,
ali ne bez ljubavi.
Osjećajan,
ali ne razdražljiv.
Revan,
ali ne zajedljiv.

Otvoren,
ali ne neoprezan.
Vjeran,
ali ne krut.
Osvjedočen,
ali ne fanatičan.
Prijazan,
ali ne glup.
Nenasilan,
ali ne bespomoćan.

Dosljedan,
ali ne bezobziran.
Prodoran,
ali ne preuzetan.
Duhovit,
ali ne raspušten.
Jednostavan,
ali ne plitak.
Sav u Bogu,
ali ne izvan svijeta.

Horizonte

Orahe smiješ drobiti, ali ne ljude!

Ima ih koji ljude blate,
iz zavisti.
Ima ih koji ljude ocjenjuju,
zbog konkurencije.

Ima ih koji ljude gaze
zbog novca.
Ima ih koji ljude odbacuju,
zbog karijere.

Ima ih koji ljude istrebljuju,
iz osvete.

Prilazi ljudima nježnom rukom
jer ljudi su krhki.
Pružaj im kruh svoje dobrote.
Budi im zaklon, luka, oaza.

Phil Bosmans

Jedino mjesto u svijetu gdje ne vidimo mraka jest osoba
Isusa Krista.

A. Einstein

AKTUALNI RAZGOVOR

Za majkom nisam plakao, ali za svećenikom jesam!

Među brojnim karitasovim socijalnim uredima koji u S. R. Njemačkoj djeluju pri Hrvatskim katoličkim misijama najstariji je, koliko nam je poznato, socijalni ured u Frankfurtu na Majni. S prvim socijalnim radnikom toga ureda, gospodinom **Ivom Hladekom**, razgovarao je ovih dana fra Ignacije Vugdelija, urednik „Žive zajednice”.

● *Gospodine Hladek, recite nam kako je došlo do otvaranja karitasova socijalnog ureda za radnike iz Jugoslavije u Frankfurtu, kada je to bilo i koji su to problemi na početku najčešće mučili naše radnike?*

– Nakon završene filozofije i polovice teologije u Rimu i napustivši svećenički studij iz mladenačke gluposti („A jesi budala”, reče kasnije fra Čiro Markoč, „sad bi moga’ bit’ biskup u Đakovu, kao Kokša, tvoj kolega iz Germanikuma, u Zagrebu!”), te završivši Visoku školu za socijalne skrbnike u Kölnu, radio sam najprije kao voditelj Talijanskog centra u Stuttgartu (1958. – 1962.), dok me o Božiću 1964. godine nije direktor karitasa u Frankfurtu, msgr. Adl-hoch, postavio za socijalnog radnika, i to prvog, naših ljudi u Njemačkoj. Radno mi je područje bila cijela Njemačka, ali sam se uglavnom kretao između Frankfurta, Kassela, Fulde, Aschaffenburga, Wiesbadena i Mainza. Isprva je ljudima trebalo naći posao i „garancije”, pa ih onda vodati za ruku kao dijete od poduzeća do policije, od bolesničke blagajne do ureda za rad. Tada naime ni „Stipe” ni „Anđa” nisu znali ni jedne njemačke riječi! Radio sam od 8 ujutro do 7 navečer. Iza toga sam odlazio u poduzeća i nastambe radi smirivanja svađa i nesporazuma. Dva-tri puta tjedno održavao sam tečajeve njemačkog jezika. Zajedno s pet kolega drugih evropskih narodnosti napisao sam 1969. godine knjigu „Njemački za strance”, koja je do danas tiskana u sotine tisuća primjeraka. Godine 1965. došao je u Frankfurt prvi službeni misionar p. Bernardo Dukić, a ubrzo za njim i fra Čiro Markoč s kojima sam ostao bratski povezan do današnjega dana. Nažalost, fra Čiro je umro ima dvije godine.

● *Čekaonice socijalnog ureda u Frankfurtu koji vodite Vi i gospodin Ilija*

Drežnjak stalno su pune naših ljudi. Možete li nam reći što naš čovjek danas traži od socijalnog radnika i znate li po prilici koliko ljudi mjesečno prođe kroz socijalni ured?

– Najprije sam bio smješten u upravu karitasa, da bih ima petnaestak godina preselio ovamo u Hrvatski centar. Od početka sam vodio statistike o našim ljudima i njihovim potrebama radi kojih su dolazili u socijalni ured. Pa ova-ko: u posljednjih petnaest godina dolazi nam u ured mjesečno između 1.000 i 2.000 posjetitelja. Mi smo za njih „Mädchen für alles“: tisuće prijevoda, stotine dopisa na sve strane, tumačenje primljenih pisama, ispunjavanje bezbrojnih formulara, razgovori i savjetovanje o svim životnim problemima, informacije svih vrsta, novčana pomoć u nevolji, koji put i manji „izgubljeni zadržak“. Danas većina naših ljudi može svoje probleme riješiti i bez naše pomoći, ali su nadošle nove poteškoće. Ljudi su došli u godine i zdravlje im slabi. Zato imamo mnogo posla s mirovinama i, nakon odbijenica, sa socijalnim sudom. Hvala Bogu da u Centru imamo časne sestre, kapelane i župnika, koji se neumorno brinu za vjerski i kulturni odgoj mladih i starijih.

● *Neki zlonamjernici, kojih je u posljednje vrijeme sve manje, znaju kazati da karitasovi socijalni radnici pomažu samo hrvatskim katolicima na „privremenom“ radu u Njemačkoj. Možete li nam na temelju podataka s kojima raspolažete reći tko sve zapravo dolazi u ured tražiti pomoć? Ili direktnije: pomažete li svakom čovjeku ili samo onima koji su Vam po vjeri i narodnosti bliži? I još jedno potpitanje: koliko socijalni radnici naplaćuju svoje usluge?*

– Ja u svom poslu još nikoga nikada nisam upitao za narodnost ili vjeroispovijest. Iz spomenutih statistika proizlazi da nam u ured dolaze kao potpuno ravnopravni ljudi: Hrvati (oko 60%), Srbi i Makedonci (oko 25%), Muslimani (oko 5%), Albanci, Slovenci, Crnogorci, Mađari, Slovaci i Bugari (oko 10% zajedno). Sve naše usluge su besplatne. Nisam nikada ni od koga tražio nešto za učinjenu uslugu. Naš čovjek redovito ipak upita: „Dugujem li štogod?“ Mnogi nam poslije godišnjeg odmora donesu bocu rakije ili prošeke. Često nam na stol stave po koju marku uz primjebdu: „Znam da ništa ne tražiš, ali ja te častim, red je“.

● *Među nebrojenim slučajevima s kojima ste se u svojoj dugogodišnjoj praksi susretali ima sigurno i vrlo potresnih. Možete li nam ispričati jedan slučaj koji je na Vas ostavio najdublji dojam i koji nećete tako lako zaboraviti?*

– Mogu, i to dva slučaja. Svako zlo i nesreća čovjeka potrese, ali smrt prijatelja najviše. Kad sam jednoga jutra nazvao u misiju i čuo krhi glas s. Krune koja mi je rekla „da je ove noći umro naš dobri fra Čiro“, bilo mi je kao da me je munja pogodila. A kad su moga staroga „suhoborca“ još od 1967. godine mrtvačkim kolima odvozili na njegovo posljednje zemaljsko počivalište na Visovac, zaplakao sam kao dijete... A nisam plakao, vjerujte mi, kad su mi majku 1943. godine spuštali u grob.

Drugi potresni slučaj doživio sam s Janjom iz Vinkovaca, koja je jednoga dana stigla u naš Centar s dvoje male djece o ruci. Tražila je nesretnica svoga muža Jozu koji se već dugo nije kući javljao niti što slao, a na staroj ga adresi nije bilo. Dok je sestra Natalija zbrinjavala Janju i djecu, ja sam od 11 sati izjutra do kasno navečer sjedio uz telefon i tragao za Jozom po cijeloj Njemačkoj, dok ga ipak nisam pronašao.

● *Naš je svijet dobar svijet. Zanimljivo bi bilo čuti je li dovoljno zahvalan za sve ono što mu karitasovi socijalni radnici, odnosno Crkva, učine. Možete li nam o tome nešto kazati?*

– Naš narod je zahvalniji od svih drugih naroda s kojima sam u ovih četrdeset godina moga života u inozemstvu imao posla. Oni u nama socijalnim radnici-

ma gledaju crkvene ljude, pristojni su i uljudni, ne psuju niti divljaju. Nekidan mi jedna bakica s bocom prošeke u ruci veli: „Na Vašim vratima stoji da se u ovoj sobi ne pije, ali hoćete li uzeti malo vina?“ A, zapravo, na mojim vratima stoji da se u ovoj kući ne psuje. No svejedno!

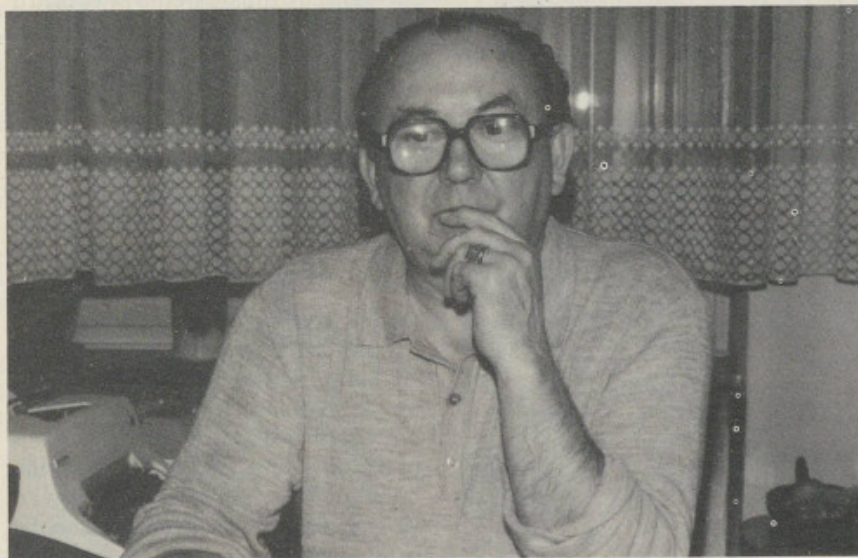
Nitko od nas ne hlepi za pohvalom. Radimo svoj posao pošteno kao što Ante iz Maovica pošteno zida i kao što mu žena Mara uredno čisti bolnicu. Ipak nas ponekad ponešto zaboli: baš oni za koje najviše učinimo ne samo da ne kažu „hvala“, nego nas još ocrnjuju i kleveću gdje god mogu.

Naši ljudi dobro znaju da je Crkva sa svojim misionarima i socijalnim radnicima bila jedina ustanova koja ih je od prvih početaka s ljubavlju pratila u gorku tuđinu. Svi su drugi došli kasnije, tek onda kad se moglo zgrtati devize.

● *Kad biste sve ono što imate poručiti našim ljudima na „privremenom“ radu u Njemačkoj mogli sažeti u jednu rečenicu, recite nam kako bi ta rečenica izgledala.*

– Kad jutrom prije posla kleknem u kapelici Centra, neizostavno rečem: „Gospodine, Oče naš, daj nam svima strpljivosti, ali te posebno molim: daj nam milost vjere i ljubavi!“ Dakle, prijatelji, ostanite ono što jeste! Budite, pored sveg zarađenog novca, onakvi kršćani kako vas je majka od malena odgojila! Sve drugo dolazi, prolazi i vene kao šarenjeno cvijeće u proljeće. Kršćanska pak vjera i ljubav ostaju!

● *Gospodine Hladek, hvala Vam lijepa za ovaj otvoreni razgovor.*

Gospodin Ivo Hladek razgovora s urednikom „Žive zajednice“

Bugarštice – hrvatske narodne pjesme

U Hrvatskom centru u Kölnu nastavljen je niz predavanja iz HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI započet prošle godine. Nakon predavanja o „Srednjovjekovnom stvaranju kod Hrvata“, ovoga je puta u nedjelju, 2. 2. 1986., predavač iz Zagreba, sveučilišni prof. dr. Josip Kekez, govorio o narodnim pjesmama zvanim Bugarštice.

O njima se u široj javnosti malo zna, iako su iznimne estetske vrijednosti i velikoga književno-povijesnoga značenja. Bugarštice su starinske hrvatske narodne pjesme kojih nema kod drugih naroda. Pretpostavlja se da su starije od epskih narodnih pjesama. Zapis potječu pretežno iz priobalnoga područja. Predavač naglasi da iz Molisa (Italija), gdje obitavaju još i danas naši sunarodnjaci, potječe najcjelovitiji zapis otkriven u naše doba, a ostvaren potkraj 15. stoljeća. Izvodili su ga naši iseljenici s biokovsko-neretljanskoga područja. Predavač je navodeći primjere izrazio zahvalnost starijim hrvatskim piscima koji su zabilježili dotične pjesme i tako ih oteli zaboravu. Bez njih bi mnoga mjesta u povijesti hrvatske književnosti zauvijek ostala nejasna.

Bilo je riječi o RIBANJU I RIBARSKOM PRIGOVARANJU P. Hektorovića, koji je sa svoja dva sumješтана: Nikolom Zetom i Paškom Debeljom tri dana proveo na izletu od Hvara do Šolte. Oni su mu kazivali narodne pjesme i postavljali zagonetke, što je on poslije uvrstio u svoje glasovito djelo, a među tim pjesmama bijahu i dvije iznimno

vrijedne bugarštice. Djelo ja objelodanjeno u Mlecima godine 1568. Spomenut je i Juraj Baraković, Zadranin, i njegova VILA SLOVINSKA (Mleci, 1614.), gdje je umetnuta i jedna od najpotresnijih bugarštica o majci Margariti. Majka na zadarskim vratima tuguje za sinom Ivanom i bratom Petrom, koji se nisu povratili iz daleka bijela svijeta. Sluša to vila iz visina i kliče tužnoj majci Margariti:

„Cvili, majko, i žali i prolivaj grozne suze, Majko Margarito!

I da ti se nikadare od suz lišca ne osuše, Majko Margarito!

Nit ćeš bratca dozvati, nit ćeš sinka dočekati, Starice neboga!”

Pojedinačne su zapise ostavili i još neki hrvatski pisci kao Pavao Vitezović („Ban Derenčin boj bije“, 1682.) i Petar Zrinski u čijoj je ostavštini pronađena „Popivka od Svilojevića“. Granica trajanja bugarštica jest 18. stoljeće i do 19. stoljeća fragmentarno, dok ih u 20. stoljeću u narodu više ne zatječemo ni fragmentarno. Sam naziv i dalje živi u narodu, kako su ga registrirali prvi zapisivači, tj. tumači: Hektorović, Baraković i drugi. U narodnom govoru BUGARITI prvenstveno znači TUŽNO PJEVATI. Termin dakle određuje bugaršićku poetiku i njezinu estetiku. One su izrazito balade koje privode radnju estetici tragičnoga. I to najčešće tako da za osnovicu uzimaju sretnu zajednicu u kojoj se nenadano pojavi iracionalni unutrašnji motiv koji djeluje razorno, remeteći i najčvršću ravnotežu grupe.

Bugarštice su pjesme vrlo dugoga stiha, od trinaesterca do dvadeseterca, pa čak i do još duljega stiha. No, najčešće su spjevane u petnaesteru i šesnaesteru. U pravilu, iza svakoga drugoga stiha stoji pripjev, najčešće u šesteru.

Iako su u zadnja dva stoljeća nestale iz naroda, elemente ćemo im naći u poetici Slavka Mihalića, Josipa Pupačića i drugih pjesnika. Tako su bugarštice onaj oblik narodne književnosti koji potvrđuje da narodna književnost nije bilježena istom po Vuku Karadžiću i u 19. stoljeću, već od najstarijih razdoblja i u vrlo velikom opsegu i u dostojnoj kvaliteti.

A. A.

„Es sind nur Kroaten...”

Na jednom sastanku rüsselsheimskog dekana, nakon moga predstavljanja skupu, javi se za riječ jedan gospodin đakon i prozbori na udivljenje svih nazočnih: „Hrvatski narod mora biti narod plemenite duše, kad je imao ovako plemenitu vojsku. O toj vojsci postoji narodna pjesma koja je nastala za vrijeme stare Austrije, a pjevali su je Nijemci koji su živjeli u Sudendentlandu (Pogranični kraj današnje Čehoslovačke). Ja potječem odatle i znam pjevati tu pjesmu.”

I zapjeva:
**„Mädchen, mach das Türchen zu,
 es kommen Soldaten.
 Ach, hab doch keine Angst,
 es sind nur Kroaten.”**

Od radosti zakuca srce brže svakom čovjeku kad čuje pjesmu pohvalnicu o svom vlastitom narodu. To je radost duše, treptaj duha, koji je u nj krvlju prenešen u svoj svojoj plemenitosti i osjećaj sve njezine povijesti kojom se čovjek ponosi.

Povijest nas je upamtila kao časne i hrbare borbe: trebao nas je Bizant i zato nas je i pozvao iz Bijele Hrvatske iza Karpata u današnju domovinu, trebali su nas Bugari, trebali Srbi, trebala Austrija, trebala Venecija, trebala Njemačka, trebala Crkva Katolička, kojoj smo postali „predziđem“. Upamtili su nas Turci, koje smo zaustavili na vlastitim leđima; upamtila Mađarska, upamtili Šveđani, upamtila Italija... Kakva li ponosa: nigdje osvajači, nigdje besćutnici, nigdje osvetnici, nigdje krvoloci, nigdje otimači, nigdje divljaci...

I današnje bi življenje naroda hrvatskoga željelo ostaviti pjesmu o svojoj plemenitosti. Ne više pjesmu o plemenitosti duše vojnika od kojeg se ne trebaju plašiti ni djevojke, kojima je svaka vojska nebratska, nego o plemenitosti duše radnika, mirotvornika, stvaratelja, dobročinitelja, vjernika, domoljuba, koji živi u domovini i izvan nje. Polako se piše ta povijest, a melodiju će joj nadodati budućnost koja je pred nama. Riječi se klešu u kamenu diljem cijele Domovine po crkvama, cestama, školama, kućama... „Ovo podigoše naši iz: Afrike, Amerikā, Australije, Azije, Evrope, ljudi s mora i oceana“. Još ljepša se pjesma pjeva po svim kontinentima i oceanima gdje god živi i radi čovjek s plemenitom dušom hrvatskom. I tako mali narod postaje po svojoj dobroti velik kao svijet, a Hrvatska živi gdje god Hrvat oplemenjuje kuglu zemaljsku. Tihomir

Hodočašće u Rim

Hrvatska katolička misija Wetzlar organizira od 7. do 11. svibnja 1986. godine hodočašće u Rim. Polazi se iz Wetzlara i Frankfurta na Majni. Cijena: 325.- DM. Predviđen je posjet Asizu i Padovi. Prijave i obavijesti: fra Nikola Zovkić, Goethestr. 13, 6330 Wetzlar, tel.: 06441/47830.

Prof. dr. Josip Kekez

ZA MLADE

Anketa, anketa, anketa

Što se mladima u misiji sviđa, a što bi trebalo promijeniti?

Na sugestiju hrvatskih pastoralnih radnika rajnsko-majnske regije sastavio je Naddušobrižnički ured u Frankfurtu anketu za naše mlade u Njemačkoj i razaslao nekoliko tisuća komada toga anketnog lista svim misijama. U anketi je bilo 11 glavnih pitanja. Navodimo samo neka: kakav je Tvoj odnos prema Crkvi; što Ti se u misiji sviđa, a što bi trebalo promijeniti; što Te danas zapravo zanosi i oduševljava; namjeravaš li se uskoro vratiti u Domovinu i dr.?

Uredništvo „Žive zajednice“ pokušalo je, na temelju 348 prispjelih anketnih listića (204 su uputile djevojke, a 144 mladići), saznati što se mladima kod župne zajednice sviđa, a što bi trebalo promijeniti.

Među anketiranim mladima 26 ih uopće nije odgovaralo na ovo drugo pitanje ankete, dok kod djevojaka koje su brojnije, na ovo pitanje nije odgovorilo njih 27.

Svoje neslaganje s postupcima u misiji napisalo je 8 mladića. Evo, što im se ne sviđa: staromodnost Crkve i rijetki sastanci mladih; to da mladi u misiji govore njemački; ništa, ništa; ništa mi se ne sviđa i sve bi trebalo promijeniti; ima ludih mladih kao i odraslih; zatvorenost prema suvremenim problemima; ne sviđa mi se svećenik jer nema razumijevanja za ljude; svećenik se u svom poslu daje voditi financijskim interesima.

Trinaest djevojaka dalo je na rad i život misije negativnu ocjenu. Evo što su kazale: nema zabave ni plesa; svatko živi svoj život; postoji mržnja i među misijskim mladima; premalo mladih dolazi u Crkvu i na sastanke; u misiji ima trača; osim folkloru za mlade u misiji nema ništa; trebalo bi više jasnoće u svemu.

Sve ostale su, njih 93,6%, zadovoljne s misijom i njenim radom. Drago im je što se u misiji mogu sastati, što mogu o svačemu pričati, što su mladi sami između sebe, vole Misu mladih, folklor, pjevanje; drago im je da se svećenici ne žene, ali da moraju biti malo ozbiljniji; vole dobre propovijedi, svećenika kao osobu, čitanje Božje riječi i zabave. Najčešća im je riječ: u misiji mi se sviđa sve.

No i pored zadovoljstva s misijom djevojke su iznijele svoja zapažanja, dale prijedloge i izrazile želju za nekim promjenama. Evo tih prijedloga:

- više izleta i zabave (13 anketiranih);
- više susreta s mladima iz drugih misija ili na razini regije (4 anketirane);
- da župnik ima više razumijevanja za mlade (2 odgovora);

- više ljubaznosti (1);
- više pažnje djevojkama (1);
- više odgojnih predavanja (1);
- ne preduga Misa (1);
- bolje moljenje i pjevanje na Misi (2);
- više sudjelovanja mladih na Misi, a ne samo na zabavi (2);
- bogoslužje u pogodnije vrijeme (2);
- da i djevojke budu ministranti (2);
- osnovati grupe mladih (1) i folklornu grupu (2);
- Misa na latinskom (1);
- da žene budu „velečasnici“ (1);
- manje religioznih govora (1);
- da „cure“ u misiju ne lete radi momaka (1);
- bolja raspodjela posla (1);
- svećenika treba promijeniti (1);
- patru i sestri reći istinu koja im nije draga (1);
- ostvarivati pravo zajedništvo kao u domovinskim župama (1);
- malo više sloge (1);
- bolja organizacija mladih (1);
- bolje ponašanje mladih (1);
- da se zajedništvo i ljubav mladih dijeli i s drugim narodima;
- organiziranje susreta mladih prepustiti mladima (1).

Mladići su sa svojim misijama zadovoljniji nego djevojke. 94,4% anketiranih momaka nije krilo svog zadovoljstva. Uz najčešće izraze da im se u misiji sviđa sve, oni još posebno naglašavaju: folklor; jer se u misiji moli; što idemo svake godine u Jugoslaviju; nogomet; zajedništvo; tenis; otvorenost župnika; prijateljstvo; obiteljski duh; biblijska olimpijada i sl.

No osim neslaganja koje je spomenuto na početku, imaju i mladići svojih prijedloga za uspješnije djelovanje misije:

- više putovanja i izleta (6 anketiranih);
- promjena vremena održavanja Mise (4);
- da mladi više dolaze u Crkvu i na Misu (2)
- češći susreti (3);
- manje pjevanja (1);
- više diskutiranja (2);
- mladi moraju biti aktivniji (1);
- više sjedala za mlade (1);
- da se mladi malo bolje ponašaju (1);
- da misija mladima plaća piće (1);
- bolje instrumente radi boljeg sviranja i pjevanja (1);
- maknuti s kora one koji ne pjevaju (1);
- ne držati vjeronauk za mlade subotom (1);
- da pastoralci ne budu strogi (1);
- da budu politički aktivniji (1).

Ovo bi bili glavni odgovori na drugo pitanje spomenute ankete. Ni puno, ali ni malo. Očito je da naša mladež koja se mogla anonimno, dakle slobodno izraziti o svojim osjećajima prema misiji i svojim odnosima prema njoj, svoju misiju voli i da se u njoj dobro osjeća. Na pastoralcima je da kritički

(nastavak na sl. str.)

Gotovo svi anketirani mladi želi više izleta, zabave, plesa

ZA MLADE

(nastavak s prednje str.)

razmotre kritička reagiranja mladih vis-à-vis misija. Ne dobiva se dojam da su ta reagiranja i u jednom slučaju zlonamjerna. Prijedloge mladih, posebno one koji su njačešće spominjani, trebalo bi nastojati i ostvariti.

Jasno da anketa u ovoj točki ne može biti reprezentativna za svu našu mladež u Njemačkoj. Premalo je odgovora, i obično su to odgovarali oni koji su s misijom usko povezani. Ali i ovakvi odgovori mogu poslužiti kao dobri pokazatelji pravca kako treba raditi s mladima.

Sve u svemu, i ovakva anketa u svojoj drugoj točki ima svoje značenje i svoju poručljivost. Valja pričekati određeno vrijeme dok dođe više odgovora, kako bi se mogla stvoriti točnija slika o onom što se našim mladima u misijama sviđa, a što bi trebalo promijeniti. O tom ćemo, naravno, naknadno izvjestiti.

Zar Marko ništa nije razumio?

Obučena u crninu klečala je u klupi u kojoj je uvijek bila skupa sa svojim mužem. Sada je sama, jer joj je muž prije tri tjedna umro. Nesretan slučaj. Pregazio ga automobil. Došla je na bdjenje u svetoj vazmenoj noći. S njom je došao i njen sin Marko. On je najmlađi među njenom djecom. Dvije odrasle kćerke već su udate i žive u drugim gradovima. Moraju se i one brinuti za svoju djecu i obitelji, pa i nemaju toliko vremena da se posvete majci koja je sva u tuzi.

Veseli Aleluja odliježe prostranom crkvom. Posebno se ističe zvonki Markov glas.

A majka, gotovo da ga nije ni htjela povesti u crkvu. Ali, bila je obuzeta strahom: kako će po prvi put biti sama u toj svetoj noći u crkvi?

Kradom pogleda na svoga sina Marka kojemu iz očiju sijeva radost. Ona, obuzeta tugom, misli da on ništa ne razumije, jer je još mlad. A Marko je s velikom napetošću pratio uskršno slavlje: blagoslov ognja, svijeće i vode.

Još mu u ušima odzvanja đakonov glas koji je pobožno pjevao:

„Ovo je noć koja svjetlošću stupa rasprši tmine grijeha.

Ovo je noć koja danas po svem svijetu one, što u Krista vjeruju, od tmina grijeha i od opačina otima, vraća milosti i pridružuje svetosti. Ovo je noć, u kojoj je Krist raskinuo okove smrti i kao pobjednik od mrtvih ustao.”

Na đakonov poziv: „Svjetlo Kristovo”, odgovarao je kličući: „Bogu hvala”.

Kad je svoju svijeću upalio na uskrasnoj svijeći, nasmiješio se majci. Ona je i dalje mislila da on ništa ne razumije i opet je utonula u svoju žalost.

Po završetku svete Mise Marko je uzeo svoju majku pod ruku i zaputiti se kući. Tiha noć, a u majčinoj duši oluja. Crne misli. Smrt. Bezizlazna situacija. Koračaju tako majka i sin i dođoše do groblja na kojem je pokopan Markov otac.

Stadoše pred željeznim vratima, koja su bila zaključana. Marko se nije dao zbuniti. Dade mami svoju crkvenu pjesmaricu, a iz njene ruke uze njenu svijeću. Sa svojom i s mami-

nom svijećom sretno je preko vrata skočio u groblje i uputio se prema očevom grobu. Majka je gledala za njim i najednom ga izgubila iz vida, jer je bila noć.

Upravo ga je htjela zovnuti da krenu kući, kad li zasvijetliše dvije svijeće na grobu njenog muža. Marko je zapalio simbole Uskrsnuloga na grobu svoga oca. I tiho se pomolio.

Na povratku kući majka je šutjela. Marko ju je držao za ruku. Ona u svom srcu nije više imala strana zbog njega. Shvatila je da on sve razumije. Bolje nego ona. Jozo Župić

Regionalni pastoralni sastanak

Pastoral i mladi

Predavanje „Pastoral i mladi” održao je nadušobrižnik iz Frankfurta o. Bernardo Dukić pastoralnim suradnicima i svećenicima Sjeverne Rajne Vestfalije (njih 30) u Bochumu 16. siječnja 1986. godine.

Iz predavanja koje je bilo više informativnog karaktera, jer je uglavnom bilo protkano statistikama dobivenim na temelju provedenih anketa u domovini ili inozemstvu, saznali smo da velik dio mladih želi produbiti svoju vjeru u Boga i da također jedan priličan postotak njih traži smisao života. Ako je to tako, onda je odgovornost pastoralnih djelatnika naročito velika.

Predavač je citirao i njemačkog kancelara Kohla koji je kazao: „Nije dovoljno samo znanje o mladima, nego je potreban i dijalog s mladima.”

Citirao je i Srđana Vrcana, sociologa iz Splita, koji je ustvrdio: „Posebnu ulogu u vjeri mladih ima vjeronauk poslije krizme.”

U svom predavanju o. Bernardo je iznio mišljenja mladih i njihovo gledanje na onoga koji se prema njima postavlja kao odgojitelj.

Što traže mladi?

- Mladi traže svjedoka da svjedoči životom o onom što govori.
- Mladi vole onoga tko je mlad srcem i dušom.
- Taj se treba uživjeti u njihovu situaciju.
- Traže od njega radost, veselje...
- Paze da li ih dotični voli.
- Mladi osjećaju potrebu da vole i da budu voljeni.

Tko sve utječe na mlade?

Na postavljeno pitanje predavač je dao i odgovor:

a) obitelj, b) svećenik, c) župna zajednica, d) društvo, e) televizija...

Predavanje je zaključio rečenicom: „Danas je prijenos vjere posebno u pogibelji, pa se stoga traži novi napor i novi zanos u evangelizaciji.”

A taj je napor bio potreban i u vrijeme sv. Pavla čiji smo tekst pročitali prije predavanja o. Dukića i to 2 Tim 4,1-5.

Poslije predavanja razvila se plodna diskusija. Mnogi su iznosili i primjere iz vlastitog iskustva u radu s mladima, a drugi opet ono što im je u tom momentu Duh nadahnjivao da kažu. Svi su imali dobru volju da doprinesu svoj obol, svoju ideju koja će pomoći u daljnjem radu s mladima. Na temelju diskusije iskristalizirale su se i tri točke, tri pravca na kojima bi trebalo stupiti u još veću zauzetost u radu s mladima. To su:

1. Rad s Biblijom;
2. Poboljšanje liturgije – župna zajednica odgovornija;
3. Korištenje svih grupa za pozitivan rast.

Poslije naporene diskusije svi su se prisutni i tjelesno okrijepili. Za to se pobrinuo domaćin vlč. Branko Šimović i njegovi suradnici iz misije. Hvala im.

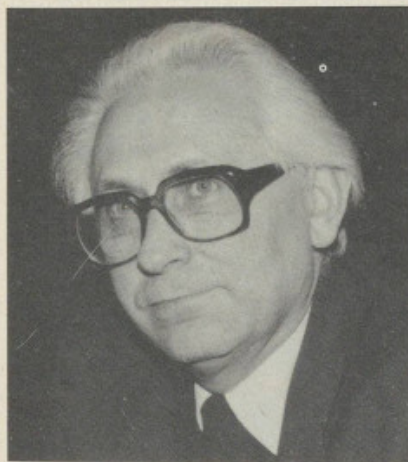
Nakon ručka došle su i eventualije. Govorilo se o hodočašćima, susretu mladih u Essenu, Katoličkom danu u Aachenu i drugo... Nadamo se da će i ovaj sastanak imati svojih plodova u ovoj regiji. Jozo Župić

Pastoralni sastanak
u Vierzahnheiligen

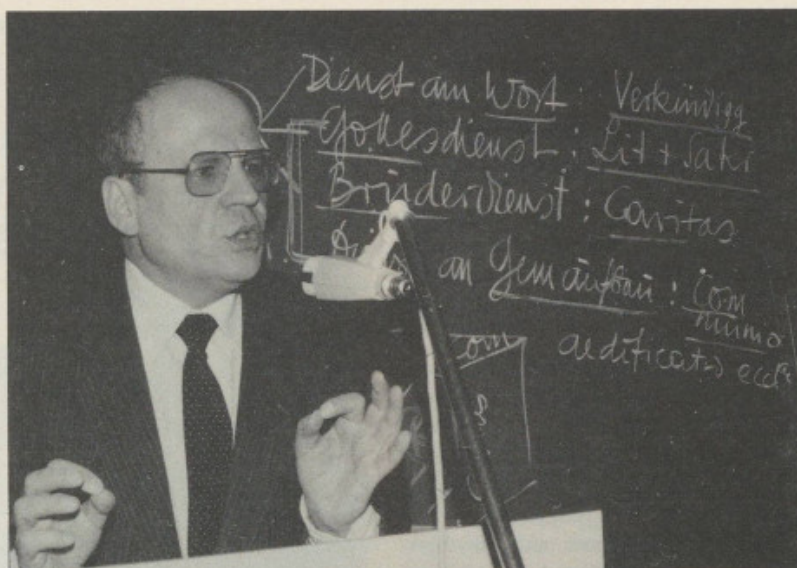
„Život bez Boga je najveće čovjekovo otuđenje“

Velika i prostrana „Biskupijska kuća“ u Vierzahnheiligen kraj Bamberga, u kojoj se i inače održavaju brojni i različiti seminari, bila je od 24. do 28. veljače 1986. godine prepuna gostiju. Tih dana naime imali su u njoj svoj redoviti Proljetni sastanak hrvatski svećenici i pastoralni radnici iz cijele Zapadne Evrope. Na okupu se tako našlo oko 170 hrvatskih pastoralaca. Bio je nazočan i biskup Jablanović, predsjednik Vijeća BK za hrvatsku migraciju, mons. Stanković, ravnatelj hrvatske inozemne pastve, gospođa Tuškan, predstavica središnjeg karitasa u Freiburgu te, naravno, predavači: prof. Nikola Dogan iz Đakova, p. Bono Zvonimir Šagi iz Varaždina i prof. Rolf Zerfass iz Würzburga.

Vrlo aktualna tema sastanka sastojala se od tri dijela: **naviještanje Riječi, liturgija i slavljenje sakramenata i dijakonija, odnosno karitativna djelatnost.** Prvi je dio u tri predavanja („Riječ u bibliji – Bog koji sebe saopćuje“, „Isus Krist – zajedništvo Boga i čovjeka“, „Crkva Kristova – navještaj i uprisutnjenje kraljevstva Božjega“) stručno i vrlo zanimljivo obradio prof. Dogan. O liturgiji i slavljenju sakramenata govorio je, s praktičnim naglascima, također u tri predavanja („Prirodni elementi u liturgiji“, „Slavljenje sakramenata u zajednici“, „Suradnici u slavljenju sakramenata“) p. Bono Šagi. O dijakoniji je prof.

P. Bono Zvonimir Šagi

Prof. dr. Rolf Zerfass govori našim pastoralcima o definiciji Crkve

Zerfass održao dva predavanja. U prvom je osvijetlio mjesto i značenje inozemnih misija s obzirom na njemačku Crkvu naglasivši da je od tri modela župnih zajednica – klasičnog posvećenog isključivo bogoštovlju, „menadžerskog“ (kakav je u Njemačkoj) i bazičnog, sastavljenog od više malih zajednica koje se upotpunjuju – ovaj treći najprimjereniji inozemnim misijskim zajednicama. U drugom je predavanju prof. Zerfass govorio o karitasu kao o bitnom elementu crkvenog navještanja i svjedočenja, a zatim se poduzeo zadržao na karitasovoj službi u Njemačkoj koja se, sticajem okolnosti, osamostalila i postala veliko poduzeće (s preko 350.000 radnika) koje nije pod najneposrednijom upravom njemačkih biskupa.

Profesor iz Würzburga upozorio je u svom evanđeosko-revolucionarnom jeziku naše pastoralce da se „Bog objavljuje na putu“ i pozvao ih, da zajedno sa svojim vjernicima porade na tom da „Nijemci iziđu iz svog skučenog mentaliteta“.

Doktor Dogan je u svojim svježim izlaganjima stare istine vjere iznosio u novom ruhu ističući da je Božja Riječ u svojoj biti susretanje Boga i čovjeka, da je Isusov Bog po mjeri čovjekovoj i da je pravo otuđenje čovjekovo u njegovu življenju bez Boga. Slušateljstvo je s velikim zadovoljstvom pamtilo vrsno profesorovo učenje.

P. Šagi je u svojim konkretnim predavanjima upozoravao na značenje i vri-

jednost simbola u liturgiji koje „inflacija riječi“ sve više potiskuje i tražio od oblikovatelja bogoslužja više inventivnosti, u granicama postojećih liturgijskih propisa. Njegovo iskustvo iz župe u Varaždinu bilo je dragocjeni prilog učenju pastoralke.

Radilo se i po grupama. Diskusije su bile žive, a ponekad i pretemperamentne. Sv. Mise i časoslov bili su raspjevani, a biskupove propovijedi biblijski utemeljene i vrlo poučne. Nije izostalo ni pokorničko bogoslužje poslije kojega su gotovo svi sudionici pristupili pojedinačnom sakramentu pomirenja. Pružene su i različite informacije, a bile su ponuđene knjige i časopisi religioznog sadržaja.

Sve u svemu bila su to tri potrebna i vrlo korisna dana posvećena učenju, molitvi i evanđeoskom drugovanju. Iv.

Prof. dr. Nikola Dogan

Hodočašće u Sv. zemlju u organizaciji
„Žive zajednice“

„Dogodine se opet vidimo u Jeruzalemu“

U koje je doba godine najpogodnije hodočastiti u Svetu zemlju, znaju se češće upitati naši svećenici i vjernici u Njemačkoj. Iskustvo je, rekli bismo, i ovdje najbolji učitelj.

P. Ignacije Vugdelija, koji je već trinaest puta vodio naše ljude na izvore kršćanske vjere, odlučuje se u posljednje vrijeme na svetozemaljsko putovanje obično u veljači ili u studenom. Ima to svojih pozitivnih i manje pozitivnih strana, ali kada se sve uzme u obzir, ipak su to najzgodniji dani za ozbiljan doživljaj zemlje Isusove i za mirno osluškivanje svetopisamske poruke. Vrijeme u ta dva mjeseca nije ni prehladno ni prevruće, nema gužve kao ljeti, za Uskrs ili za Božić, pa prema tome nema ni dugih čekanja pred svetim mjestima koja bezuvjetno treba vidjeti. Kiša znade ponekad malo zapljusnuti, ali je vrlo kratkog vijeka.

U ovogodišnjem hodočašću koje je od 8. do 15. veljače organizirala „Živa zajednica“ sudjelovala su 34 hrvatska katolika iz S. R. Njemačke. Četvero ih je imalo njemačke putnice. Bože, upitali smo se, koliko li će njemačkih putnica biti u rukama naših ljudi do dvadeset godina. Najveći broj hodočasnika bio je iz misija Frankfurt i Berlin.

Od Gadafijeve prijetnje da će njegovi lovci prisiliti izraelske linijske avione da slete u Libiju, „ako se previše primaknu njegovoj granici“, hodočasnici, osim početnog laganog uznemirenja, nisu ništa osjetili. Let, prijevoz, smještaj u hotelu, vožnja po Izraelu – po planu i besprijekorno. Može se naime hodočašće u Sv. zemlju organizirati na više načina, no, učini li se to preko ozbiljne putničke agencije, onda je to, čini nam se, najbolje i najjeftinije. U tom slučaju sve „štima“, sve je predviđeno, sve je unaprijed uplaćeno, pa se putnici mogu sasvim opušteno posvetiti svome glavnom poslu – molitvi, razgledanju i susretanju s Kristom Gospodinom koji je u tim krajevima poučavao, ozdravljao, umro i uskrsnuo. Tragovi njegova života i djelovanja propoznatljivi su na tisuće mjesta, a crkve i crkvice, rasute po Judeji i Galileji, ljubomorno čuvaju uspomene na Onoga koji je „radi

Hodočasnici u Ain Karemu, rodnom mjestu sv. Ivana Krstitelja

nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa“ postavši čovjekom u krilu Djevice iz Nazareta, u zemlji palestinskoj.

Produbljenje i oživljenje vjere na biblijskim temeljima postaje za vrijeme hodočašćenja glavni zadatak svih putnika. A važan je to posao, egzistencijalno važan za život jednog kršćanina. To je ono pravo „biti ili ne biti“. Daleko od svakodnevnih briga i hektike svojstvene „društvu potrošnje“ vjernik se na svetim mjestima Božje objave sasvim lako odaje pobožnom razmišljanju o sebi i svom životu. Zagledajući se u Krista koji je u tim krajevima nekako dohvatljiviji i bliži, on nalazi svoje mjesto u Božjem otkupiteljskom planu i zaokreće s puta koji nije stopostotno Kristov. Najveći dio hodočasnika počinje baš u Svetoj zemlji dublje i svjesnije vjerovati Veseloj vijesti i ostvarivati Isusov poziv zabilježen u prvim Markovim recima: „Obratite se i vjerujte Evanđelju“.

Sveta zemlja – Jeruzalem, Betlehem, Ain Karem, Hebron, Jordan, Jerihon, Nazaret, Tabor, Tiberijadsko jezero, Brdo blaženstva... – ne ostavlja indiferentnim ni jednog kršćanskog posjetitelja. Promjena na čvršće vjerovanje i bolje življenje nameće se kao imperativ, a proučavanje biblije kao svakodnevni „domaći rad“.

Mišljenja smo da bi svaki naš katolik na Zapadu morao, ako je to ikako moguće, proučiti „peto Evanđelje“ (tako naime sv. Jeronim naziva Svetu zemlju!) i tako porasti u Kristovoj vjeri i istini, u biblijskoj vjeri i istini, bez koje i naj-

bolji kršćanin ostaje nedovršen. Sve prolazi, ali Bog i Sin njegov ostaju uvijek. Na hodočašću u Svetu zemlju to se izvrsno zamjećuje.

Povratak u Njemačku s „s putova kojima je Gospodin hodao“ bio je ugodan i „sretan“, baš onako kako nam je to u tekstu i zaželio naš putnički ured „Stipe i Mate“ iz Frankfurta. Na rastanku neki rekoše: „Eto mene, ako Bog da, dogodine s djecom i ženom opet u Jeruzalemu!“ Dobra i pametna odluka s više razloga. Spominjemo samo jedan: u stalnim napetostima između židovstva i muslimanstva kršćanska zajednica biva nažalost sve manja. Prije 20 godina u Jeruzalemu je živjelo 25.000 kršćana, a danas im se broj smanjio na 10.000. Zato svako hodočašće kršćana iz drugih zemalja u Svetu zemlju jača u tamošnjoj, nekada prvoj kršćanskoj zajednici nadu da će i ona preživjeti.

I. Vugdelija

M. Matijević čuva cipele starijih koji obilaze Omarovu džamiju

STUTTGART

Dječji fašing

U subotu 8. veljače 1986. u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Stuttgartu bilo je veselo i šaroliko. Toga dana naši misionari i časne sestre organizirali su za nas vjeroučenike pokladno veselje. Okupio nas se tog poslijepodneva velik broj obučenih u razne maske. Bilo je tu kauboja, crnaca, „Indijanaca“, kraljica i princeza. U misiji smo se svi veselili, igrali i pjevali. Bilo je i nagrada za najbolje u plesu s narančama, plesu s metlom i u igri s jabukama. Svi smo se dobro ugrijali, žiri posebno,

birajući najbolje maske. One su zaslužno pripale Marijani Poštenjak, Angeliki Primorac i Brigiti Penić. Osvežilo nas je i piće, a razveselila i zakuska koju su nam pripremili naši vjeroučitelji. Željeli su nas oni ovom prilikom nagraditi za redovito dolaženje na vjeronauk i sv. Misu i onda kada je hladno i onda kada je vruće. Osim toga, nas veliki broj svira u orkestru, pjeva u dječjem zboru i ministrira. Našim vjeroučiteljicama i vjeroučiteljima od srca zahvaljujemo na brizi i trudu i obećajemo da ćemo i dalje redovito dolaziti u našu misiju, koja je kutić naše „Lijepe domovine“.

Katarina Karatović, 4. r.

Na dječjem fašingu u Stuttgartu bilo je „kauboja“, „crnaca“, „Indijanaca“, „kraljica“, „princeza“

Pokladno veselje s Duškom Lokinom

Pokladna priredba koju je organizirala Hrvatska katolička misija u Stuttgartu, 11. veljače o.g., na sam pokladni utorak, bila je jedna od veselijih, raspjevanijih, zanimljivijih i šarenijih uopće u našim krugovima u Stuttgartu.

Iako je u mnogim firmama toga popodneva bio radni dan, u velikoj dvorani Kolpingove kuće okupilo se više od 500 posjetitelja svih boja i maski.

Nakon kratkog pozdravnog govora voditelja HKM fra Pavla Žmire, na pozornicu je stupio kvartet „Zagreb“ iz Zagreba, a za njima se „došepao“ naš poznati i popularni pjevač iz Zadra, nastanjen u hrvatskom glavnom gradu Zagrebu, DUŠKO LOKIN! „Jadnik“, mislio je da je skijanje po snijegu bezopasno kao po vodi, pa nasjeo. Prevarit ćete se ako mislite da mu je povreda noge umanjila kvalitetu glasa ili duhovitost. Naprotiv, stekao se dojam da mu se smanjivanjem sposobnosti na jednoj povećala sposobnost na drugoj strani. Rijetko smo kada doživjeli, kao ove večeri, veći kontakt i življu komunikaciju pjevača s posjetiteljima. Takvim smo ga do sada rijetko kad vidjeli.

„Mali ambasadori“ naše narodne kulture

Činjenica je da je folklor postao uobičajeno sredstvo predstavljanja jednog naroda drugom. Zato se i izvodi na najspektakularnijim paradama svijeta: prigodom otvaranja olimpijskih igara, na velikim sajmovima, izložbama, sportskim natjecanjima i slično.

Hrvatski narod posjeduje jedan od najbogatijih glazbeno – plesnih folkloru u svijetu. Hvala Bogu, da se naš bogati folklor njeguje i danas i u domovini i po cijelom svijetu, jer kroza nj čuvamo svoj kulturni identitet. Nje-

Duhu i duhovitosti večeri pridonijelo je i aktivno sudjelovanje publike u plesu s narančama, plesu srdaca i u izboru najljepše maske. Posebno je oduševio izborni žiri publike, koji je predstavljajući se pjevanjem doveo u pitanje opravdanost daljnjih dovođenja pjevača iz domovine. Ipak, najzuidljivije natjecanje ove pokladne večeri bilo je u jedenju torte (tko će prije), zavezanih očiju i s rukama na leđima.

Kratko prije pola noći završio je ovaj radosni i raspjevani program, koji će, vjerujemo, ostate u lijepoj uspomeni.

Zdenko

KÖLN/AACHEN

Bosanski „ujak“ – doktor glazbe

Fra Slavko Topić, profesor glazbe na Višoj franjevačkoj teološkoj školi u Sarajevu, doktorirao je 14. prosinca 1985. na sveučilištu u Kölnu iz crkvene glazbe na temu „Crkvena pjesma bosanskih katolika“. Fra Slavko je duže vremena istraživao crkveno pjevanje Hrvata u Bosni i to svoje istraživanje okrunio dizertacijom koja je odlično primljena kod profesora u Kölnu.

Na ovu radnju, koja predstavlja pionirski posao, nije ponosna samo franjevačka provincija „Bosna Srebrena“ i hrvatska Crkva u Bosni i Hercegovini, nego i hrvatska inozemna Crkva, ne radi toga što je fra Slavko doktorirao u Kölnu, nego radi toga što je on neko vrijeme bio namješten kao pomoćnik u Hrvatskoj katoličkoj misiji Aachen, gdje je s uspjehom vodio pjevanje, a isto tako i u misiji Moers. Stoga su, uz ostalu subraću, na promociji bili fra Mato Kljajić i fra Pavao Obrdalj.

Fra Slavko, čestitamo Ti i nadamo se da ćemo tvoj uspjeh moći iza Uskrsa i u Aachenu proslaviti!

M. K.

OGLAS

Prodajem krasnu žensku hrvatsku narodnu nošnju iz okolice Vukovara koja je u vrlo dobrom stanju. Zainteresirani pojedinci ili misije neka se jave na adresu: Anica Pavlič, Wöschhalde 43/1, 7730 Villingen, telefon: 077 21/73291.

govanje folkloru je nezaobilazno i vrlo važno. Svjesni su toga i naši misionari i zato u sastavu hrvatskih katoličkih misija širom svijeta djeluju folklorne skupine. Oni su „mali ambasadori“ naše hrvatske kulture u stranom svijetu.

Jednu takvu folklornu grupu u Stuttgartu sačinjavaju mladići i djevojke iz raznih krajeva naše lijepe domovine, pod brižnim vodstvom gosp. Pere Markovića. Sastaju se mladi dva puta tjedno u prostorijama hrvatske katoličke misije i tu marljivo vježbaju kola iz Slavonije, iz Međimurja, Bunjevačko kolo, Prigorje... Često nastupamo na priredbama naše i okolnih misija za Nikolinje, Majčin dan, pokladnu zabavu... Najviše nas veseli smotra svih folkloruša u Frankfurtu na biblijskoj olimpijadi. Česti smo gosti i kod Nijemaca koji su oduševljeni bogatstvom našega folkloru, ljepotom narodnih nošnja i veselom glazbom.

Folklor je tradicija koja bi se morala zasadi svima u srce, a također čuvati i presađivati našim potomcima istom ljubavlju kao što su to i naši preci nama presađivali. Mi smo mladi sretni što tu tradiciju možemo održavati, a vidimo da neće pasti u zaborav, jer se i naši mali folkloruši trude i uče da bi folklor ostao naš ponos.

Renate Karatović

Obiteljski seminar u Frankfurtu
na Majni

Učenje – zalag ljudskog i kršćanskog rasta

U prostorijama Hrvatskog centra u Frankfurtu održan je 21. i 22. veljače 1986. godine dvodnevni obiteljski seminar u kom je sudjelovalo 25 bračnih parova. Glavni organizatori fra Rafo Begić, voditelj misije i Ilija Drežnjak, socijalni radnik, uložili su mnogo truda da se našim bračnim parovima na pristupačan način osvijetle mnoga pitanja vezana uz bračni život kršćana naših dana. U tom su, po sudu svih nazočnih, uistinu i uspjeli.

Fra Rafo je u petak navečer govorio o „Psihoanalizi ljubavi“. Podatke za svoje predavanje uzeo je uglavnom iz istoimene knjige psihoanalitičara I. Leppa koju je nedavno objavila „Kršćanska sadašnjost“ iz Zagreba. Iza analize ljubavi između muškarca i žene predavač je govorio o incestu, Edipovu kompleksu, homoseksualnosti, lezbijstvu i drugim sličnim pojavama. Slušateljstvo je s velikim zanimanjem pratilo izlaganje i u živu diskusiju raščističavalo nejasnoće kojih na području seksualne etike ima velik broj.

Sutradan je dr. Zlatko Hrgović, ginekolog iz Frankfurta, govorio o **genitalnoj higijeni žene**. Doktor je nevjerovatno lako, informirano, otvoreno i stručno govorio o fiziologiji genitalnog sustava, o bolestima koje se u tom dijelu organizma najčešće javljaju, o sterilitetu, djeci iz „retore“, pobačaju, piluli i o dometima moderne znanosti s obzirom na genitalna oboljenja. Njegovo predavanje bilo je za sve sudionike novo, svježije i vrlo korisno.

Bračni parovi su zaželjeli da ovakvih seminara, u kojima će biti obrađivane i druge teme važne za kršćanske informiranje i poimanje života bude, još više, što im je i obećano.

Predavanja, razgovori, diskusije, duh zajedništva i ukusne večere značili su veliko obogaćenje i duhovno osvježanje za sve bračne parove koji su sudjelovali na ovom bračnom seminaru.

Iv.

Socijalni radnik Ilija Drežnjak (lijevo)
i dr. Zlatko Hrgović

Sudionici na obiteljskom seminaru pozorno prate predavanje dr. Zlatka Hrgovića

FRANKFURT

Nazaboravan susret sa „Šveđanima“

Katolička misija Frankfurt ima redovito, svakoga petka navečer, sastanak svojih mladih. Ovdje se sastaje mladež da bi poslušala predavanje svoga župnika fra Rafaela Begića i poslije toga malo popričala. No, u petak 14. 2. 1986. nije bilo uobičajenog predavanja. Toga dana okupili smo se mi mladi u centru i na naše ugodno iznenađenje susreli mlade Hrvate iz Švedske.

Krenuli su na skijanje u Austriju, usput posjetili Frankfurt te bili gosti naše misije. Dolaze iz Švedske, iz grada Malmö i pripadaju zajednici pod imenom „Jadran“. Nakon što su nam se ukratko predstavili, pokazali su nam video-snimke sa svog putovanja i sa svojih priredbi u Švedskoj. To su smotre folklor, ispunjene pjesmom i plesom, koje se održavaju svake godine. Vrlo lijepo i zanimljivo. Vidi se da i oni, makar su daleko od svoje domovine, njeguju svoju hrvatsku kulturu i tradiciju.

Susret se nastavio uz slušanje kazeta i gledanje plesova. Kroz to vrijeme smo se uspjeli pomiješati i malo popričati o temama koje su zajedničke svim mladima, a to su glazba i škola. No, vrijeme je bilo prekratko. Nakon zajednički otplesanih kola, morali smo se polako i rastati. Ovo je bio jedan od rijetkih, ali lijepih, susreta mladih koji žive daleko od rodnog kraja. Šteta što je sve to trajalo tako kratko, jer bilo je još stvari za popričati, ali vremena, nažalost, nije bilo.

Žao mi je i pitam se, zašto nismo bili na vrijeme obaviješteni o njihovu dolasku. U tom slučaju bili bismo im spremili pravi doček s bogatim programom te bi susret ostavio još veći i dublji dojam na njih i na nas!

Irena Ciglar

Študenti na izletu

Pod vodstvom svoga župnika fra Rafaela Begića pošli su študenti Hrvatske kat. misije Frankfurt, u sklopu svojih sastajanja, razgovora i predavanja, 31. siječnja o. g. na izlet u Wuppertal i Köln vidjeti znamenitosti tih gradova s ciljem da se, uz to, još bolje upoznaju i više zbliže. Manjak vremena za druge jest svakodnevna pojava naših dana. Nažalost, mnogi se nisu mogli odazvati pozivu na izlet.

U Wuppertalu su študenti bili srdačno dočekani i lijepo pogošćeni od franjevki koje rade u toj misiji. „Viseći tramvaj“, „Muzej ratova“ i Neviges – Marijansko svetište u tom kraju, bili su glavne točke studentskog „traženja i učenja“. Betonska crkva u Nevigesu ostavila je na nazočne „školarce“ hladan dojam. Gospina kapelica odisala je pak toplinom.

Poslije podne, drugog dana, študenti su obišli Köln: „Müngstenerbrücke“, katedralu i dr. „Biser na prsima Evrope“ (katedrala) ih je zadivio. A kako i neće, kad je ona, onako veličanstvena, simbol ljubavi i ljudske vjernosti Onome koji u Novom zavjetu nosi ime – Ljubav.

Povratak uz pjesmu i razgovore bio je u znaku tvrdnje: nastaviti ovako, ne ostati na ovome.

K. T.

Frankfurtski študenti nastoje spojiti ugodno s korisnim – izlet s upoznavanjem Njemačke

KÖLN

Mladi i mir idu zajedno

Kölnska je misija priredila od 20. do 23. prosinca 1985. četverodnevni susret za mlade vjernike u prigodi završetka Međunarodne godine mladih. Dijaloško-molitveni susret, zamišljen kao duhovna obnova, odvijao se u poslijepodnevним satima, a vodio ga je fra Dinko Aračić, profesor u Rimu. Teme za ovaj susret izabrali su sami mladi sa svojim župnikom. Obraćene su sljedeće jedinice: Mladi i društvo; mladi i vjera; mladi i Crkva; mladi na pragu 2000-te godine.

Kroz razmišljanja, razgovor i živu diskusiju iskristalizirale su se stanovite postavke. U današnjem društvu mladi je čovjek počesto prepušten samom sebi. Nesiguran je i bez jasnog cilja. Ponekad odlazi u vjerski nepar, indiferentnost ili pak u sekte. Predaje se zabavama, neurednom životu, alkoholu, drogama. Bježi iz obiteljskog doma, iz škole ili s radnog mjesta. Rado otklanja svaki napor. Kao da mu je sve postalo „guma za žvakanje“. „Guma“ su odgoj, mjerila, vrijednosti, autoritet. „Žvaka“: sve je popustljivo i rastezljivo; sve se da prilagoditi. Kao da nema ni osoba ni mjesta gdje bi se mladi čovjek mogao provjeriti, dokazati.

Mladi danas teško vjeruju, a još se teže povjeravaju. Rado govore svoje „ne“ pozivu, braku, odgovornosti u životu. Žive u svijetu u kojem kao da Boga i nema. Govore: nije važno da li se vjeruje, važno je da se živi. Mladi se čovjek ne protivi Crkvi, ali je susreće bez naročitog interesa. Pristupa joj s predrasudama. Boji se da ne bude krivo shvaćen. Otudjenost je od Crkve dosta velika, posebno što se tiče vjere i djelovanja. Mladi prihvaćaju Boga, ali ne i Crkvu: Krist da – Crkva ne! Kada to tvrdi mladi čovjek, nije ni svjestan da je i on član te zajednice vjernika koja se zove Crkva. To je pogrešna alternativa. Jer nema prave Crkve bez Krista, ni Krista bez Crkve, bez zajednice.

S druge pak strane mladi su jednostavni, poštjeni. Imaju razvijen osjećaj za pravdu. Spremni su pomoći. Znaju se oduševiti. Mladi čovjek nije danas lošiji nego što je to bio jučer. Usredotočen je na bitno. Iskren je. Čezne za srećom i sanja o njoj.

U zajedništvu s drugima lakše ostvaruje svoje velike i male ideale. Mladi teže za boljim i ljudskim odnosima među ljudima i ljudskim zajednicama. Zauzimaju se za izgradnju boljeg društva u kojem će vladati mir, sloga, razumijevanje. „Mladi i mir idu zajedno.“ Mladom je čovjeku potreban vidik ljubavi. Potrebno mu je da shvati da je ljubljen i prihvaćen, kako bi i on mogao ljubiti i prihvaćati druge.

Mladi se pitaju i postavljaju pitanja. Na pragu 2000-te godine traže smisao i istinu o sebi, životu i svijetu, Bogu i Crkvi. Žele promijeniti nepravilne stavove. Ostvariti vjerodostojnost vrijednih ideala. Žele humanizirati institucije, strukturama dati ljudsko obličje. Žele biti slobodni, ne manipulirani od odraslih, vjerodostojni, spontani i slobodni.

Crkva želi biti blizu mladima i pomagati im u rješavanju njihovih problema, i Crkva uči uz mlade. Želi od njih čuti što misle, govore, pitaju, žive – da bi tako mogla naučiti i poruku koju im treba prenijeti. Isus poziva mlade ljude iz različitih sredina. Poziva ih u svoju sljedbu. Na njima gradi svoju Crkvu. To su i Petar, i Juda, i bogati mladić, i grešnica

Marija iz Magdale, i carinik Zakej iz Jerihona. Poziv na nasljedovanje je povezan s rizikom koji se temelji na vjeri.

Crkva pripada i ovozemaljskoj stvarnosti. Njena je bitna zadaća: voditi ljude k Bogu. Crkva se suočuje s problemima mladih. Želi im dati stanovite smjernice. Želi ih usmjeravati prema Kristu, upućivati prema spasenju, jer to je put prema potpunoj slobodi. Crkva je svjesna da rad s mladima nije samo ponavljanje zabrana, ni nabranje moralnih načela. Ona izvlači mlade iz zaborava, s ruba događanja. U prošlosti Crkva se i nije baš tako sustavno bavila s mladima. Pastoral i katehizacija mladih veoma je važna zadaća današnje Crkve. To je briga oko zajedničkoga traženja. Ide se prema stvaralačkoj vjeri.

Mladi vjernici iz Kölna prihvatili su misao svojih vršnjaka: „Mi smo prva generacija nad kojom se tako malo sklapalo ruke. Ne optužujemo one koji su to propustili, ali imamo pravo na milosrđe. Sami tražimo put do Boga i zato, ako postoji neka ruka voditeljica, pazite i imajte razumijevanja, ako smo mi mladi i tu skeptični“.

Sudionik

Dijaloško – molitveni susret mladih u misiji Köln odvijao se pod brižnim okom sestara franjevk

Fašing s „Plesom srca“

I ove godine Hrvatska katolička misija Frankfurt pripremila je hrvatsku pokladnu priredbu. Priredba se održala 8. veljače u gradskoj dvorani u Zeilsheimu.

Hladno zimsko vrijeme i snijeg nisu mogli pomesti one koji su bili spremni za veselje, fašing i ples. Bilo je mladih i starih, maskiranih u razne maske, a ponajviše djece, koja su sva sretna trčkarala u raznim kostimima po prostranoj dvorani. Roditelji su se na taj način mogli opustiti, budući da su se djeca međusobno zabavljala, plesala i igrala.

Na samom početku priredbe župnik fra **Rafael Begić** pozdravio je sve prisutne i zaželio im ugodno raspoloženje uz pjesmu i svirku misijskog vokalnog-instrumentalnog sastava „Croatia“ pod vodstvom **Dražene Brešić**.

U pauzi je srednja folklorna grupa, koju vodi i trenira gđica **Marija Vuletić**, otplesala poznato „**Prigorsko kolo**“. Ali, ipak, najinteresantniji je bio „**Ples srca**“. Natjecalo se 20 parova, a tri najbolja i najsmješnija bila su izabrana u finale. Publika je svojim pljeskom dodijelila prvo, drugo i treće mjesto najboljima. Bilo je smijeha i šale, što nam je svima u ovom monotonom svakidašnjem živo-

tu prijeko potrebno. Svatko se mogao opustiti, plesati i veseliti koliko god je želio.

Idućeg dana, 9. veljače, u istoj dvorani, budući da plesa nikad nije dosta, misija je sa svojim suradnicima priredila još jednu zabavu na koju je pozvala pjevača iz domovine **Duška Lokina**. On je uz pratnju grupe „Zagreb“ pjesmom i plesom prošetao diljem naše drage domovine. I mlado i staro plesalo je i veselilo se i drugi dan.

Hvala misiji i svima onima koji su se zalagali i doprinijeli pokladnom i plesnom raspoloženju.

posjetitelj

HANAU

U znaku bratske ljubavi i pomaganja

Za proteklo razdoblje, od Došašća i Božića pa sve sada do korizme i Uskrsa, možemo za područje misije Hanau slobodno ustvrditi, da se odvijalo u znaku pomaganja i bratske ljubavi.

Pod vodstvom misionara o. Marijana Kovača, vjernici su kroz nekoliko nedjelja – umjesto drugih nakana – ostavljali svoje skromne darove u znaku solidarnosti s teško bolesnim mladićem Zlatkom Bosankićem, imajući pred očima njegov operativni zahvat. Akcija solidarnosti s braćom u nevolji najbolje je urodila u podružnici Marburg, gdje se tako na neki način nastavlja dobrotvorna aktivnost na tradicijama svete trećoredice Elizabete, posebne pokroviteljice bolesnika, ugroženih i sirotinje. Slika pred nama upravo nam dočarava detalj s jednog od bogoslužja na tu nakanu, gdje se onda zorno vidi da i naš kršćanski karitas vrši svoju spasenjsku i navjestiteljsku funkciju, na što smo možda mi kršćani zaboravljali. Karitas, kršćanska dobrotvornost, najdublja je sastavnica naše crkvenosti.

I po njoj Kraljevstvo Božje – uz propovijedanje – postaje sve prisutnije među nama, u ovom svijetu! Po tom se prepoznajemo kao Kristovi. Ne zaboravimo, dakle, na ovu dimeziju naše vjere, kako bismo svijetu, materijalističkom i ateističkom, bili uvjerljiviji svjedoci.

Vinkovački dekan vlč. Tadija Pranjić i misionar M. Kovač (desno) za vrijeme Mise u Marburgu

Upravo ove misli unio je u svoju propovijed vlč. g. Tadija Pranjić, župnik i dekan iz Vinkovaca, koji je u okviru svoga pohoda našoj misiji baš tom prigodom održao za naše vjernike ovo karitativno bogoslužje, hoteći se tako zahvaliti i za dobrotvornost koja je i njemu iskazana kroz dane dok je boravio među nama.

Zajednica Marburg, odakle i potječe snimak, sabrala je, u krugu vjernika i na čisto vjerničkoj osnovi, na gornju nakanu preko g.

Luke Šimića i g. Franje Parića DM 1.100,- za što se onda isti Luka Šimić pobrinuo da dođe ravno u ruke Zlatkova oca, u njegovom zavičajnom mjestu Vitanovići. Na druga dva mjesta: Fuld i Hanau prikupljeno je 887,33 DM. Sve je danom 6. ožujka '86. doznačeno direktno na konto pomoći bolesnoga mladića. Dobrotvorno djelo popraćeno je u našoj zajednici i žarkom molitvom, da bude blagoslovljeno i da urodi plodom. Toliko najkraće za javnost, da se izbjegnula manipulacije.

Dinko Grajski

Božić među Hrvatima u Norveškoj

Božić – ime je to što u svakom ljudskom stvorenju drage osjećaje budi, a za nas što u Krista vjerujemo govori daleko više. Blagdan Isusovog porođenja veseli srca odraslih i malenih, bogatih i siromašnih, prognanih i bespomoćnih.

„On me posla blagovijesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene“.

Vjernici se taj dan okupljaju oko jaslca da uz pjesmu i molitvu iskažu svoju vjeru i zahvalnost Emanuelu što nas htjede posjetiti. U crkvama su taj dan sva mjesta popunjena. Vjernici kleče pred Jaslicama i svom se Bogu mole. Bog naš, a na slami leži? O čovječe, pa zar srca nemaš za maloga Krista? Čovjek je danas previše sebičan a da bi malo mislio na brata kraj sebe. Koliko je danas u svijetu potrebnih bratske ruke – možda samo lijepog pogleda, ili samo neznatne pomoći?

Za nas Hrvate u Norveškoj bio je blagdan Isusova rođenja ovoga puta svečano doživljen. Crkva u kojoj se svake nedjelje okupljamo bila nam je skoro pretijesna. Tiskali smo se oko oltara i jaslca. Za „Slava Bogu na visini“ dolazi mala Kristina Keser iz sakristije, obučena u bijelog anđela, s glasnim

usklikom: „Slava, slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji dobre volje“.

Iza anđela dostojanstveno dolaze k oltaru sv. Josip (Slavko Obrovac) i Marija (Katarina Brkljačić) koja u naručju nosi prekrasnu figuru malog djeteta Isusa u veličini od 50 cm, na predivno izvezenom jastuku, izvezenom u šahovskom polju hrvatskoga grba. Doživljaj za sve nas nezaboravan i uz Marijinu pjesmu: „Sklopi blage oči“, tako dirljiv i svečan.

Nakon svete Mise sastali smo se opet u sali pokraj crkve i nastavili Božićno slavlje. Grupa od devetero hrvatske djece prekrasno je uvježbala i izvela igrokaz: „Vapaj nevine duše“ – tako tečno hrvatskim jezikom, kao da ta djeca idu negdje u školu u Hrvatskoj. I tu su se mnogima oči orosile potresnim prizorom iz igrokaza, ali i veseljem da imamo tako vrijednu grupu djece – hrvatske uzdanice ovdje u Norveškoj, a daj, Bože, jednom u Hrvatskoj.

Nakon priredbe sakupili smo 1800 Nkr. i poslali potrebnima u hrvatski Karitas u Zagreb. Mi, hvala Bogu, ne oskudijevamo tim materijalnim dobrima, pa rado pomognemo, koliko možemo, braći u potrebi. Dugo ćemo se sjećati i prepričavati, kako smo veličanstveno i doživljeno proslavili blagdan Kristova rođenja.

S. Č.

Srce i materinski jezik

Ovih je dana „Crkveni list za biskupiju Željezno“ objavio vrlo zanimljiv podatak: 28.000 – 30.000 ljudi koji žive u Gradišću (radi se o Gradišćanskim Hrvatima) želi da se pastva (Misa, sakramenti, pogrebi i sl.) obavlja na hrvatskom jeziku. U istom izvještaju stoji doslovce: „Materinski jezik nije samo jezik pameti i uma, nego i jezik srca.“ Kako javljaju „Hrvatske novine“ od 14. siječnja 1986. godine: „...Danas se nitko ne smije stidjeti da zna hrvatski, danas se od javnosti za to dobiva osebujno priznanje. Na ulici i u različitim društvima sve se više čuje: ...oh, Sie können auch kroatisch, wie gut“.

Natječaj

Traži se podobna osoba za službu pastoralnog suradnika u Hrvatskoj katoličkoj misiji Villingen/Schwenningen. Uvjeti: završen studij na Institutu za crkveno pjevanje u Zagrebu, završen studij na Kathetskom institutu i preporuka mjesnog župnika. Sve molbe uputiti na: Hrvatska kat. misija Villingen/Schwenningen, Adlerring 48, 7730 Villingen, tel.: 077 21/73841.

NEUSS

Fašing s „Ujacima“

Hrvatska katolička misija u Neussu pripremila je i ove godine pokladnu priredbu koja se održala 1. veljače u evangeličkoj dvorani u Martin-Luther-Haus.

Najprije je župnik fra Stjepan Maleš pozdravio sve prisutne, zaželio dobrodošlicu svima, a zatim je zahvalio evangeličkoj župnoj zajednici na susretljivosti i ustupanju dvorane. Potom su maskirani mladi u uzrastu od 1. do 8. razreda, pod vodstvom gđice Mire Ivanišević, izveli i otplesali kaubojski ples. Najzanimljiviji i najsmješniji bili su oni najmlađi.

Veselo pokladno raspoloženje podržale su i djevojke Ivanka Paponja i Marijana Fanjotić šaljivom točkom „Kakva nepismenost“, glumeći ulogu bolesnog župnika i njegova služe. Ovaj igrokaz s djevojkama pripremila je pastoralna suradnica s. Nevenka.

Prisutni su s nestrpljivošću čekali zadnje iznenađenje, za koje se pobrinuo fra Stjepan sa svojom subračom franjevcima: imenjakom fra Stipicom Grgatom iz Berlina, fra Božom Vuletom iz Frankfurta i fra Antom Vučkovićem iz Münchena. Oni su nedavno osnovali Vokalno-instrumentalni sastav i nazvali se „Ujaci“, što zapravo ne znači ništa drugo nego fratri. Naziv „ujak“ za fratra potječe iz Bosne iz turskih vremena kad su se franjevci kao dušobrižnici morali „maskirati“ dolazeći svomu puku, a na pitanje „Tko je taj gost“, odgovor je bio: „ujak“. Zato i dan danas fratra u Bosni zovu „ujakom“.

Maskirani „djed“ Jakov u veselom razgovoru sa svojim mužem

Novi „ujaci“ su pjesmom, kolom i plesom oznojili publiku na taj tako hladni prvi dan veljače. Tek što su počeli svirkom, plesni prostor je već bio ispunjen, a dvorana premalena da bi primila sve one koji su došli iz Neussa i susjednih mjesta. No, „gdje čeljad nisu bijesna, tu ni kuća nije tijesna“. Maske su omogućile da se jedni drugima malo više nego inače približe. „Ujaci“ su se upriličili pokladnoj atmosferi premda su uz svoje habite imali na sebi pokladni šešir s natpisom „UJACI“, za koje se pobrinuo maskirani „djed“ Jakov.

U pauzama koje su bile rijetke i kratke, „ujaci“ su se znali našaliti i na svoj račun pričajući poneki vic.

I staro i mlado plesalo bi tko zna kako dugo da nije pazikuća pokazao na kazaljke sata koje su se već dobrano udaljile od vertikale koja pokazuje pola noći. Dok su „ujaci“ spremali svoje instrumente, neki su zapjevali gange i rose, a drugi su se „vertikalno“ ili u „osmicama“ uputili svojim kućama.

„maškara“

BERLIN

Bilo je veselo

U subotu 8. veljače u velikoj dvorani Hrv. kat. misije u Berlinu održana je pokladna zabava. Kao i mnogo puta do sada, velika dvorana našeg centra bila je premala da primi sve koji su htjeli vidjeti i čuti naše mlade. Nakon pozdravnih riječi voditelja programa, župnika fra Ivana Dotura, dječji zbor naše misije, uz pratnju harmonikaša i tamburaša, izveo je tri pjesme: „Slavonci smo i Hrvati pravi“, „Dva Bracanina“ i „Tihe noći“. Za svoju vrlo uspješnu izvedbu pobrali su buran pljesak. Zatim je slijedio kviz: četvorica mladića (s rukama na leđima) natjecala se koji će brže pojesti tanjur špageta. Pokazali dečki da mogu brzo i dobro jesti! Srednji folklor, pod vodstvom Anice Cvitković, izveo je kolo „Slavonija“ i pokazao da se Aničin trud isplatio. Opet kviz, samo što se ovoga puta nije natjecalo u jelu već u puhanju balona. Slijedi nastup malog folklor izvedbom kola „Prigorje“. Učenici Anđelke Blekić su pokazali da ne treba strahovati za budućnost našega folklor. Nakon kviza „Brijanje na suho“ i bogate tombole, svirala je glazba za ples. Svirao je i pjevao VIS „Ujaci“ od „Zemljo moja“ pa do „Kaj su rekle kuma Dora“. Svirali su i pjevali „Ujaci“

pjesme iz svih krajeva naše Domovine. Pokladna zabava je protekla u najvećem miru i redu, tj. onako kako i dolikuje pravim kršćanima.

Poželimo što više ovakvih večeri, a našim „Ujacima“ upućujemo molbu da nam što češće sviraju i pjevaju.

Ivek Milčec

Novoosnovani Vokalno-instrumentalni sastav „Ujaci“.

Slijeva na desno: p. Stjepan Maleš, p. Božo Vuleta, p. Ante Vučković i p. Stipica Grgat

GÖPPINGEN/GEISLINGEN

Šou Darka Domijana

Karneval (poklade, fašing) je svečanost koja je praćena maskaradama, pjesmama, plesovima i igrama koje se održavaju pred korizmeno vrijeme kada kršćani obilnije jedu i piju, a s korizmom počinje post ili odricanje od jela i raznih zabava. Dovodi se u vezu s talijanskim nazivom „carnevale” (mesojede) ili „carne, vale” (zbogom, meso), jer kršćani se pred korizmu opraštaju od mesa.

Vrijeme svečanosti i zabava koje nazivamo karnevalom, fašingom i pokladnim večerima je normalna stvar kod većine kršćanskih naroda, među koje ubrajamo i Nijemce. A budući da u Njemačkoj živi i radi veliki broj naših sunarodnjaka i oni rado, poput Nijemaca, sudjeluju u karnevalskim svečanostima. Te pokladne večeri na koje se naši ljudi rado odazivaju priređuju Hrvatske katoličke misije. Ljudi se rado odazivaju, vjerujemo, zbog toga što spomenute misije fašing-zabave dobro i ozbiljno pripremaju. Da ovo nije tek puko pričanje, pokazale su i ovogodišnje zabave koje su organizirale misije Darmstadt, Giessen, Tuttlingen, Göppingen-Geislingen i München, koje su za tu prigodu pozvale poznate pjevače iz Domovine u osobi DARKA DOMIJANA i VIS-a „ZAGREB”.

Svojim sviranjem i pjevanjem DOMIJAN i VIS „ZAGREB” šetali su se svim onim krajevima gdje žive Hrvati. Zato se i nije moglo sresti sudionika tih slavlja, a da nije bio zadovoljan ili prezadovoljan njihovim nastupom. Na pitanje kako je bilo, odgovor je ponajčešće glasio: „Nije moglo biti bolje” ili „super”, kako je redovito glasio odgovor mladih. O uspjehu gosta iz Domovine govori još i podatak koji se čisto mogao i još može čuti, da bi DARKA DOMIJANA i njegovu pratnju vrlo rado i drugom zgodom slušali. Stoga im na rastanku nije rečen posljednji „zbogom”, nego „doviđenja”, što znači „još će te pjevati kod nas”.

Darko Domijan za vrijeme nastupa u Göppingenu

Na otvorenju centra u Neussu našlo se više njemačkih i hrvatskih uglednih gostiju. Među njima je bio i biskup T. Jablanović.

NEUSS

Otvorene nove misijske prostorije

Svečanom činu otvaranja novih misijskih prostorija u Neussu, 2. ožujka 86., prisustvovali su brojni uzvanici, predstavnici Crkve i društvenih institucija. Uz biskupa Tomislava Jablanovića, koji je predvodio misno slavlje, sudjelovao je i nadušobrižnik iz Frankfurta p. Bernard Dukić i misionar u Neussu p. Stjepan Maleš.

Poslije službe Božje u crkvi, započelo se u novom centru s pozdravnim govorom koji je izrekao voditelj socijalne službe pri Caritasu, gosp. Manfred Stange. On je naglasio da je Caritas-Neuss učinio sve da se poboljša prostor za naše radnike. Pozdravne govore i riječi zahvale izrazili su i misionar p. Maleš, biskup Jablanović i p. Dukić. Prisutnima se obratio i gradonačelnik gosp. Thywissen, naglasivši da je grad Neuss bogatiji za jednu instituciju koja će sigurno biti od pomoći našim radnicima.

Direktor Caritasa gosp. Dusend u lijepom nagovoru istaknuo je da u Crkvi nema stranaca. Spomenuo je da je u realiziranju projekta bilo dosta poteškoća, ali se eto sve sretno završilo. U ime biskupije Köln govorila je gđa. Jülich koja je ujedno prenijela i pozdrave oboljelog prelata Koenena.

Blagoslov novih prostorija obavio je predstavnik nadbiskupije Köln, msgr. Pieper. Bez pomoći i zauzetosti nadbiskupije Köln bilo bi nemoguće ostvariti ovako lijepo zdanje.

Što kazati o novim prostorijama? Smještene su u samostanu redovnika kamilijanaca. Prostorno su velike, prozračne i pogodne za naše vjernike jer je uz same prostorije i crkva koja služi za službe Božje. Na preko 500 m², raspoređene su prostorije misije: stan za dušobrižnika, župski ured, sekretarijat. Za društvene prostorije stoji na raspolaganju

knjižnica, čitaonica, još jedna prostorija za razne aktivnosti, povećana dvorana, kafeterija, prostorija za boravak djece. Po riječima arhitekta gosp. Pauena, prostorije su idealne za takvu namjenu.

Ideja za dobivanje novih prostorija rodila se još za vrijeme kada je u misiji djelovao misionar p. Tomislav Duka. Na sam dan njegova odlaska iz Neussa, dana su obećanja da će se učiniti nešto u smislu dobivanja odgovarajućih prostorija za Hrvatsku misiju u Neussu. Međutim, to nije išlo jednostavno. Obećanja su davana, a vrijeme je prolazilo. Sadašnji misionar p. S. Maleš sa svojim suradnicima uporno je obilazio odgovorne i ukazivao na potrebu novih prostorija. I uspjelo je. Toliko je veće udivljenje kada se zna da je to u ovom trenutku skoro nezamislivo.

Vjernici su pokazali neviđeni zanos u obnovi i uređenju novih prostorija da su se i odgovorni iz Caritasa iznenadili. Ne samo u nadnicama, koje su dobrovoljno davali, nego su i novčano pridonijeli da se troškovi smanje. Može se slobodno govoriti o „čudu”. Jedan mi je subrat svećenik jednom rekao: „Nemoj puno pričati, ako i ne uspiješ manje će ti se rugati!” Dakle, skoro nemoguće, a eto postalo je stvarnost. Preporučujem braći svećenicima da budu uporni u traženju i da se ne zadovoljavaju „improvizacijama!”

Na samom ulazu u nove prostorije oslikana je zidna slika sa simbolima Višeslavove krstionice i Gospe velikoga zavjeta. Sve to povezuje starohrvatski pleter a u sredini tri hrvatska grba. Sliku je napravio hrvatski slikar gosp. Ivan Petak koji s uspjehom radi u Neussu.

Nadamo se da će nove prostorije izvršiti svoju ulogu.

Poslije svečanog otvorenja slijedila je zakuska koju su s gđom Ullmann, referenticom za socijalna pitanja naših radnika, pripremile naše vrijedne domaćice. P.S. Maleš, misionar

TUTTLINGEN/ROTTWEIL

„Zrinski” i „Ero”
oduševili publiku

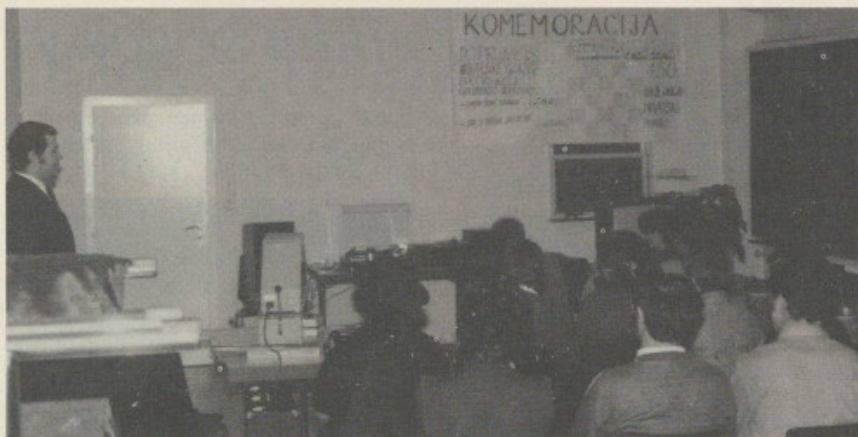
U povodu „Europske godine glazbe” i 150. obljetnice Hrvatske himne održana je sredinom prosinca 1985. u organizaciji karitasova socijalnog radnika g. Milana Češljarevića komemoracija u svezi s doprinosom hrvatske glazbe europskoj glazbenoj kulturi.

Gospodin Češljarević je priredio ovu komemoraciju u dva mjesta: Tuttlingenu i Rottweilu.

Kratkim ali interesantnim osvrtom na postanak hrvatske himne „Lijepe naše”, te recitiranjem gospodina Ivana Drempetića u cijelosti iz „Danice” od 1835., oduševila se pažljiva publika. Poneki su to tada po prvi put čuli (mislim na originalni tekst).

Hrvatski doprinos europskoj glazbenoj kulturi prikazan je na primjeru dviju hrvatskih opera: „Nikola Šubić Zrinski” od Ivana pl. Zajca i „Ero s onoga svijeta” od Jakova Gotovca.

Nakon što je iznio biografske podatke obaju umjetnika, istakao glazbeno-umjetničku i povijesnu vrijednost djela ovih skladatelja, poveo nas je g. Češljarević nekoliko stoljeća unazad, u onu za nas Hrvate nezaboravnu

Tekst opere „Nikola Šubić Zrinski” bio je projiciran na pročelje dvorane, što je sudionicima olakšalo praćenje predavanja

1566. godinu. Zadipljujući junački otpor Hrvata Turcima, na čelu s banom Nikolom Šubićem Zrinskim, zadržao je i oslabio brojčane turske čete u tolikoj mjeri, da je doveo u pitanje planirani pohod na Beč, „to leglo kršćanstva”, kako ga nazivahu. Zato bitka kod Sigeta i jest hrvatski dar i žrtva na oltar zapadnokršćanske kulture.

Žalosno je da mnogi u Europi o njoj ništa ne znaju. Prisutni su pozorno slušali obje opere s ploča, a istovremeno, radi lakšeg razumije-

vanja, projiciran je tekst opere na pročelje dvorane, što je mnogima bilo od pomoći.

Na kraju smo u diskusiji pohvalili i pozdravili ovakav način rada ovdje s našim čovjekom, jer nam pomaže da bolje upoznamo svoju kulturno-povijesnu baštinu, da je ne zaboravimo u tuđini, nego da je prenesemo na svoje potomstvo.

U Rottweilu je bio prisutan i vlč. Bosiljko Rajić, naš misionar, što nas je sve veoma obradovalo!

Luč

BERLIN

Potvrda svete bračne privole

Ivo i Filomena Teklić obnovili su u Hrvatskom centru u Berlinu, u povodu 25. obljetnice vjenčanja, svoju ženidbenu privolu i tako na vrlo kršćanski način i jako lijepo proslavili sa svojom djecom i prijateljima svoj „Srebrepi pir”.

Slavljenici su rođeni u Čukliću kraj Livna, a već više godina žive i rade u Berlinu. Rodili su troje djece koju su dobro kršćanski odgojili. Djeca su im vrlo aktivna u našem centru, a cijela obitelj dolazi redovito na sv. Misu i sakramente. Čestitamo!

Ivo i Filomena Teklić, srebrepi jubilarci, sa svojom djecom

FREISING/NEUFABRN

Primjer koji treba slijediti!

U današnje vrijeme kada su brak i obitelji sve ugroženiji i kada nam razne statistike, kako iz Domovine tako i iz Njemačke, donose sve poraznije rezultate o situaciji brakova kod naših ljudi, ohrabruju primjeri koji nam govore da ima i uzornih kršćanskih brakova i obitelji u koje se treba ugledati.

Takav jedan primjer pruža nam bračni par BOŽICA i VJEKOSLAV (Lojzek) DIJANIĆ, koji su u petak 29. studenog 1985. u Neufahrnu proslavili svoj srebrepi bračni

jubilej. Uz njihovih troje djece na sv. Misi i blagoslovu koji je predvodio p. Mato Puđa i na slavlju koje je iza toga slijedilo, prisustvovala je većina naših vjernika tog mjesta. Riječima, pjesmom i glazbom prisutni su izrazili iskrene čestitke našim slavljenicima, čija je aktivnost u misiji uzorita. Osim što redovito posjećuju naše sv. Mise i šalju djecu na vjeronak, uvijek su spremni na razne načine pomoći misiji. Mi, vjernici iz Neufahrna još im jednom želimo zdravlje, sreću i puno Božjeg blagoslova u životu.

Vjernici iz Neufahrna

Božica i Vjekoslav Dijanić

O njima se govori

Heinrich Schütz

(Uz 400. obljetnicu rođenja)

Heinrich Schütz rodio se 8. listopada 1585. u mjestu Köstritz, pokrajina Turingija, i to ravno 100 godina prije Bacha i Händela, kojih je 300. obljetnica rođenja obilježena raznim kulturnim izvedbama. Prvotno se bio posvetio pravnim znanostima, da bi kasnije kao stipendist pošao u Italiju, gdje ga je općarala melodijska punina talijanske glazbe. Njemu treba zahvaliti uvođenje opere u Njemačku. Kako operna glazba, tako i korska kapelska skladba „Davidovi psalmi“, stoji pod jakim utjecajem talijanskog pučkog pjevanja.

U glazbenom djelu Heinricha Schütza postupno se razvijao prijelaz od srednjovjekovnog mnogoglasja prema melodijskom načinu izvođenja novijeg vremena, u kojem dominantno mjesto počinje preuzimati pojedinačni glas. Bio je to zapravo jedan obrat od onih nabožnih glazbenih poduhvata, gdje je nastupalo mnoštvo, k individualizmu svjetovnog karaktera. Nešto slično današnjoj situaciji u kojoj pojedinac dominira na sceni. Posebno mjesto zauzimaju njegovi ORATORIJ, koji su u osnovi oblikovani biblijski izričaji, glazbeno dani na jedan dra-

matski način, ali strogo ukorijenjeni u evanđeoski tekst. Zorni primjer za to je njegova „Matejeva Muka“, koju je skladao u

Heinrich Schütz

poodmakloj dobi od 80 godina. S ovom „Muka-glazbom“ zadržao je H. Schütz u prastare predaje. Već u 4. st. poslije Krista bilo je praiskonskih Uskršnjih skazanja glazbeno izvodivih, koja su bila višeglasna i iz kojih su se kasnije razvile tzv. pasionske skladbe.

U još kasnijem razdoblju biblijski tekst je još snažnije prevladavao i u prizorima opisanja i kod uvažavanja glazbenih oblika. Stoga nije čudno da je Heinrich Schütz do kraja vjeran svetopisamskom tekstu. Izuzevši uvodne i zaključne otpjeve, izmjenjuju se u „Matejevoj muc“ recitativna mjesta iz Evanđelja s koralnim dijelovima, lirsko pripovijedanje s čuvstvenim korskim stavcima. Njegova harmonika tada još nije poznavala naš klasični dur-mol-sistem, nego je slijedila stroge zakone tonaliteta prastare glazbe. To je proizvodilo praiskonsku sliku suzvučja, čije bi snažno djelovanje bilo još pojačavano jakim realizmom. Schütz je do kraja bio ravnatelj orkestra na dvoru u Dresdenu, koji je nažalost u zadnjem ratu do temelja srušen sa zemljom, razoren, tako da je Dresdenska opera istom ove godine doživjela obnovu i vraćanje u normalni glazbeni život. Dakle, baš u glazbenom jubileju umjetnika. Njegovo glazbeno stvaralaštvo izvršilo je ogromni utjecaj na kasniji glazbeni i skladateljski razvoj velikog Joh. Seb. Bacha. Heinrich Schütz završio je konačno svoju glazbenu karijeru u Dresdenu, umrijevši 6. studenoga 1672. godina.

Priredio: Marijan Kovač, misionar

Hrvatski nobelovac član Papinske akademije znanosti

Dne 21. siječnja 1986. papa Ivan Pavao II. imenovao je **prof. dr. Vladimira Preloga** članom Papinske akademije znanosti. Prof. dr. Vladimir Prelog jedini je živući hrvatski nobelovac (sada već pokojni su nobelovci hrvatskoga porijekla književnik Ivo Andrić i prof. dr. Lavoslav Ružička).

Vladimir Prelog rođen je 23. srpnja 1906. u Sarajevu. Studirao je kemiju od 1924. do 1929. u Pragu i postao doktorom znanosti. Od 1934. do 1940. godine bio je docent na kemijskom odjelu Tehničkog fakulteta u Zagrebu, a od 1940. do 1942. godine izvanredni profesor. U prosincu 1941. g. odlazi iz Zagreba, koji je inače volio, i uz posredovanje i pomoć prof. dr. Ružičke dolazi na Švicarsku visoku tehničku školu-ETH u Zürichu. Dr. Ružička bio je tada redovni profesor te poznate i veoma cijenjene visoke škole.

Od 1942. g. dr. Prelog je predavač na ETH, 1945. g. dobiva naslov profesora, a od 1947. do 1965. g. je u upravi Organsko-kemijskoga laboratorija. U međuvremenu postiže mnoga priznanja za svoj naučni rad, postaje počasnim doktorom sveučilišta Zagreb, Liverpool, Pariz, Cambridge i Bruxelles.

Godine 1975. prof. dr. Vladimiru Prelogu je dodijeljena Nobelova nagrada za otkrića prostornoga rasporeda najmanjih čestica iz-

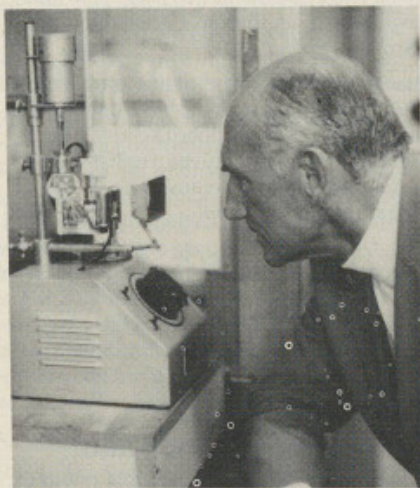
vorne tvari (atoma) u složenoj čestici molekuli.

Profesor Prelog je surađivao i s kemijskom industrijom Ciba-Geigy na otkrićima i istraživanju lijekova i bio je niz godina član Savjetodavnoga vijeća te poznate tvrtke. Pomagao je i sudjelovao pri prijenosu znanstvenih dostignuća iz područja proizvodnje lijekova iz Švicarske u Hrvatsku (tvornica Pliva) i nastojao održavati dobre odnose sa stručnim i znanstvenim ustanovama u Zagrebu.

Prof. dr. Vladimir Prelog živio je za znanost, tiho i povučeno. Svojim djelovanjem pomagao je neposredno i malom hrvatskom narodu iz koga je potekao, pa nije čudo da je veoma cijenjen ne samo u uskim krugovima hrvatske inteligencije, već je stekao velik ugled i među širim slojevima, kako u Domovini, tako i u Iseljenoj Hrvatskoj.

Profesor Prelog živi u mirovini u Zürichu. Još je dobra zdravlja i uskoro (23. srpnja ove

godine), nadamo se, slavit će i Švicarci i Hrvati osamdesetu obljetnicu života ovoga izuzetnog čovjeka. *Dip. ing. Zvonimir Čičić*

Prof. dr. Vladimir Prelog

Drugi o nama

Friedrich Nietzsche (1844. – 1900.), veliki njemački filozof, kritizirao je mnogo svoje vrijeme i svoje sunarodnjake (Nijemce). Zanimljivo je da je znao da i mi Hrvati postojimo, što mnogi Nijemci ni danas ne znaju, i

da pohvalno govori o nama. Dobro je to za malodušne, gastarbajtere s kompleksom inferiornosti. Evo, što on kaže o nama: „Od onih koje se naziva njemačkim glazbenicima najveći među njima su 'stranci': Slaveni, Hrvati, Talijani, Nizozemci i Židovi...“ (Werke, III, Ecce homo, str. 1092).

Iz bilježnice dušobrižnika...

Bila je tiha subotnja večer. Rana jesen ugodnim povjetarcem zrelosti mijenjala je lice grada i prirode. U mannheimskoj crkvi sv. Duha – koja je službena crkva katolika Hrvata u gradu – moli se zajednička sv.krunica. Ujedno je i subotnja prigoda za sv. ispovijed u kapeli – ispovjedaonici – žalosne Gospe do ulaznih vrata.

I molenje sv. krunice i ispovijed teku romonom i žuborom misli, riječi i čina. Odjedno, na koncu reda hrvatskih pokornika, pojavi se i nepoznata žena, Nijemica, u crno obučena, u koroti i žalosna lica. Upita, je li moguće kratak razgovor, pa potom sv. ispovijed. Zašto da ne, odgovori ispovjednik i žalosna žena poče razgovor.

Velečasni, ja sam župljanka ove župe. Nedaleko crkve sam se rodila, u sjeni ove crkve djetinjstvo i mladost provela. Ovdje sam se prvi put ispovjedila, pričestila, pa i krizmala. Ova mi je crkva bila drugi dom, a žalosna Gospa ove kapelice vjerna pratilica u životu. Njoj – Dolorozi – donosila sam svoje molbe, jade i tjeskobe, ali i radosti i ushite. To je moja Majka, jer me tako naučila mati. I, bila sam sretna. Više, manje sve što sam molila, to sam i dobila. A mnogo sam toga molila. Kroz djetinjstvo, mladost i život. Ali sada ne znam što da kažem. Ne mogu više moliti. Dogodilo se nešto što me je u molitvi prekinulo.

Kao djevojka molila sam nebesku Majku u ovoj kapeli za sreću života, za dobrog muža

Doloroza (Prežalosna)

i milu mi djecu u svojoj obitelji. I, Majka me je uslišala. Pred 21 godinu našla sam dobrog muža, čovjeka uma i srca, čovjeka svoga života. Bili smo sretni, jer je bio čovjek ljubavi i vjere. Svoju obitelj ukrali smo s troje djece za koju smo zajednički živjeli, radili i radovali se. 21 godinu bili smo skupa. A onda, zla kob zvana automobil pokosila je moju sreću. Nedavno je moj dobri muž na autoputu pri ulasku u grad poginuo. Javili su mi njegovu smrt. Došla sam ovdje k mojoj Majci i žalila se. Zašto je meni to, Majko? Tebe sam častila štovanjem i ljubavlju. Tebi sam se molila i... meni se ovo dogodi. Ne znam mogu li se ispovjediti, zato Vas molim za savjet.

Gospođo, ispovjediti se možete i to Vam je potrebno radi duševnog mira. Bog daje kroz ispovijed mir i snagu duši. Ali, zašto Vam se to dogodilo, ja Vam ne mogu reći. Moje su riječi slabe, jer su ljudske. Možda bi zvučale kao fraze, kao voda vrhu pijeska. Bog je onaj koji Vam treba odgovoriti. Gledajte našu Majku žalosnu – Dolorozu – zar i ona ne izgubi Sina, svoju Ljubav – Jedinorođenca? Evo joj ga u krilu. Zar i njezino srce nije ožalošćeno i mačem boli probodeno? Zašto... Radi nas i naše sreće. Smrt nije gubitak nego rastanak, iako često bolan. Vi vjerujete u Boga i vjerujete Gospi kao Majci. Slušajte što Isus veli: „...Tko ne uzme križ svoj i ne slijedi mene, nije mene dostojan!“ Ja ne mogu ništa reći nego što je Isus rekao: ...uzmi križ svoj i slijedi mene!

Jecaj je prekinuo razgovor. Suze su potekle niz obraze. Nastala je tišina.

A potom: „Velečasni, molim za ispovijed.“

Molitva sv. krunice romonila je crkvom poput žubora potoka, a jedna je duša smireno ponijela svoj križ slijedeći Isusa, pomognuta njegovom Majkom Marijom.

Bila je rana jesen. Subota. Večer. *Prisutnik*

Oko dragog Gospina lika rado se i često nađu hrvatski katolici

„Intarnja pošta“

Jutro je, evo, rano i kava već se pije, dan osvanuo je novi, nekako mokar i tužan. Prozorsko staklo krupne, prljave suze lije, sumoran ovo je prizor, k novinam' ruku pružam.

Čitam na prvoj strani i mislim: oči me lažu. Crno na bijelom stoji, tiskano svježom bojom: „Lideri velikih sila kao braća se slažu“ te da su armije svoje razoružali rukom svojom.

Veliki Bože, drhtim, preskačem retke, čitam, sa prve stranice skačem do četvrte, pete i na njoj masnim slovima stoji: „Gorbačova trudna, Reaganovi pozvani na krštenje da kumuju dijete“.

Srce mi klikće, duša pjeva, o Bože, blago meni! O ljudi, braćo, ta zar moguće je ovo?! Na trećoj stranici krupno: „Probjegao diktator, u zemlji izglasana demokracija“, čitam slovo po slovo.

Riješih da idem redom, jednu stranu za drugom. „Smiri se“, rekoh sebi, „bit će da sve je ovo šala“. Al' nu, čitam: „Evropa višak proizvoda trećemu svijetu dala. U Južnoj Africi ukinut rasizam, premda nekako s tugom“.

Na sedmoj stranici bijaše nešto o blagoj zimi, na osmoj pri vrhu lista crvenim slovima piše: „Uskoro se na svijetu ukidaju vojni režimi“ i da „Čovjek čovjeka, nacija naciju, ne smije progoniti više“.

Na zadnjoj stranici našoh nešto iz godine stare, neka nevažna crta, sasvim mala sitnica: „Okorjeli gangster vratio otete pare“ i da su mu zbog toga čina „kapale suze s lica“.

Na vijesti ove, Bože, suza mi suzu goni, radosno srce je moje, o čarobnog li dana! I nebo sivo nebeskim plačem roni li roni. Kročim veselim srcem na ulicu iz svoga stana.

Janko Franjić, Hamburg

Gastarbajter = dezerter?

Cijenjeno Uredništvo!

Redovito uzmem i čitam „Živu Zajednicu“. Vaš trud i Vaš rad mogu samo pohvaliti. Hvala hrvatskim svećenicima koji spašavaju što se spasiti dade!

Na ovih par redaka me potakao Vaš članak o tzv. Molisanskim Hrvatima. Tzv. su svi oni „izvan domovine“.

Činite i činimo uvijek istu pogrešku! Gubite vrijeme i snage u ono što ništa ne donosi.

Živio sam i radio 4 godine u Željeznom (Eisenstadt) u Austriji i svakodnevno kontaktirao s tzv. Gradišćanskim Hrvatima. Mogu Vam reći: ništa od toga! Oni su Austrijanci i ne žele čuti za Hrvatsku. Oni su za nas historijski izgubljeni, oni samo znaju da su nekada govorili i neki još i sada govore „orvaški“, ali vjerujte mi da od toga nema ništa.

I ponavljam: ti gradišćanski, molisanski, kanadski, australski, američki, frankfurtski etc. Hrvati nisu nitko i ništa doli legije „dezertara“, koji su pro bono „dupeta“ ostavili oca, majku, djecu i Hrvatsku, jedni bježeći pred Turcima, drugi pred hajducima, a treći Bog bi dragi znao zbog čega.

K tim tzv. „Gradišćanskim Hrvatima“ su stizali u posjet biskupi iz Hrvatske kao i more kulturnih ustanova, delegacija iz Zagreba i ostalih mjesta... U isto vrijeme bila je velika grupa hrv. „gastarbajtera“ u Wienerneustadtu koje nije, osim hrv. župnika iz Beča, nitko nikada posjećivao ili o njima računa vodio... A ovi su bili prava Hrvatska!

Stoga, apeliram na Vas i sve nas: spašavajmo ono što se spasiti dade. Vodite računa o onom dijelu Hrvatske u Sinju i Kninu, Slavoniji i Istri, Zagorju i Lici, zaboravite Molise i Gradišće, Ameriku i Australiju, jer samo ona Hrvatska nam je domovina koju nam je Bog dodijelio, a sve ostalo je utopija i laž, obmana i historijska prevara. N.N., München

Odgovor uredništva

Ne običajemo objavljivati anonimnih dopisa, jer smo uvjereni da se anonimni pisci gotovo nikada ne vode poštenim nakanama. Ovoga puta ipak činimo iznimku i objavljujemo ovo čudno razmišljanje našega anonimnog čovjeka koji u svojim stavovima, bojati se, nije usamljen.

Što bi to zapravo Katolička Crkva u hrvatskom narodu trebala raditi da bude „dobra“ i da „ne gubi vrijeme i snage u ono što ništa ne donosi?“ Mnogi nažalost zaboravljaju da prvenstvena zadaća Crkve nije čuvanje narodnosti i narodnog imena i jezika. Nije. Njena prva zadaća glasi: naviještati Evanđelje, služiti čovjeku i svjedočiti. Kako u toj svojoj misiji ona ima posla s konkretnim čovjekom, ona njeguje i promiče sve vrednote dotičnog čovjeka ili naroda, među kojima domoljublje ima posebno značajno mjesto.

I da se u Gradišću, Molisama, Frankfurtu, Torontu, Vancouveru i drugdje u inozemstvu još uvijek hrvatski govori i hrvatski osjeća, treba zahvaliti djelovanju Katoličke Crkve u hrvatskom narodu. U tom se svi objektivni promatrači slažu. To samo neistinitoljubiv čovjek i slijepac ne vide.

Pisac gore otisnutog pisma, ako ne fantazira u utopijskim kategorijama, ono sigurno izaziva i podvaljuje. Nije naš svijet došao u inozemstvo iz športa ili iz želje za pustolovinama. Došao je da sebi i svojoj obitelji osigura bolju, čovjeka dostojnu, egzistenciju. Treba li uopće spominjati da on na to ima potpuno ljudsko pravo? I svaki čovjek ima pravo živjeti ondje gdje smatra da mu je, ljudski gledano, bolje. Ta cijeli je svijet Božji. Čitava zemlja je svakom ljudskom stvoru domovina. Međutim, i u novoj sredini dužan je svaki pojedinac čuvati svoje baštinske vrednote: vjeru, kulturu, jezik, običaje, ljubav prema svome narodu. Crkva u hrvatskom narodu i te kako pomaže svojim djelovanjem da se te vrednote ne pobace i ne zabace u novonastalim prilikama. Činiti će to i ubuduće.

Zato pismopiševa riječ da su naši gastarbajteri „legija dezertara“ vrijeđa, ona je neistinita, besramna i vrlo bliza mišljenju jednoga hrvatskog političara iz Zagreba koji je početkom osamdesetih godina naše ljude na radu u inozemstvu bezočno prozvao „demoraliziranim otpacima našega društva“.

Ne vjerujemo da će pisac navedenog pisma, kad pročita ovih naših nekoliko redaka, promijeniti svoje stajalište. Kako mu drago! Ali Crkva će, jer je Kristova, bez obzira na kritike, nastaviti služiti svome čovjeku, i to čitavom, ma gdje se on nalazio.

Začuduje vrlo da pisac navedenog pisma ne nudi nikakve alternative služenju Crkve iseljenom hrvatskom katoliku. On je šalje u Domovinu. A sam se, iza kako je proveo četiri godine u Gradišću, još uvijek nalazi u Münchenu. Kao „dezerter“?

..*

Cijenjena gospodo,

U „Živoj zajednici“, br. 12/1985., str. 16 i 17, tiskali ste pod naslovom „Zlobno etiketiranje“ i „Žandar i ja“ dva članka posvećena pjesmi fra Šite Čorića iz Berna. Ja se ovdje neću upuštati u polemiku oko objavljenih članaka, iako su me grubost i agresivnost Danice Nogo neugodno pogodile, a odgovor fra Šite Čorića obradovao.

Javljam Vam se s molbom da po mogućnosti pjesmu „Croatia“ još jednom objavite u „Živoj zajednici“, ali ovoga puta s notama, da je barem naučimo pjevati kad je toliku prašinu podigla. Mora se priznati da nekada razne Danice Nogo mogu listovima podići nakladu svojom netrpeljivošću, a to je dobra strana usijanih glava. K. Hueter, Bazel

Domovina

Što na svojoj rodnoj grudi ti ostao, oče, nisi?
Što napusti rodno selo?
U tuđini dugo li si!

Tu ognjište novo stvori s majkom našom zajednički. Radiš, štediš, ubijaš se nadajući se boljoj zori.

A kada si sam sa sobom i kad savjest progovori, tad te slutnja crna mori.

Godinica kad par prođe, mislio si, dragi oče, „vratit ću se domu svome“, al, iznova ti započe.

Kô bisera sjajnog zrnca tak' godine prohujaše. Majka boja sijede vlasi, a dječica već stasaše.

Sad u sebi drhtiš, misliš, što će biti s djetcom mojom? Da l' uzalud žrtvovah se, kuću gradih, štedjeh, radih?

Da l' sve ono što mi radost pričinjalo, tješilo me, propalo je, nestalo je, u nepovrat otišlo je?

Domovina da l' je, oče, sivi kamen il' lug zelen, bistar potok, kaplja mora il' u srcu što ponesesh još u svoje mlade dane iz djedova skromnog dvora?

Ded pokušaj, dragi oče, to skriveno pravo blago, što u srcu svome nosiš, zaštititi, sačuvati, ko baštinu svetu prenijet i na svoje čedo dragu.

Kad mi znamo tko smo, što smo, kad idemo stazu pravu, tad zbog tuđeg i tuđine ne razbijaj, oče, glavu.

I ne boj se, majko draga, da ću krenut putem krivim, kad me učiš čovjek biti, kad me učiš ruke sklapat, čvrstu vjeru pradjedovsku kao i ti ja da žim.

Pa kad jednog dana, oče, povрати se rodnoj grudi, djeca tvoja s tobom bit će, ti siguran u to buti!

Vera Kešinović, Esslingen

Socijalni savjetnik...

Odgojiteljski novac i odmor

1. Svaki otac ili majka kojima se poslije 1. siječnja 1986. godine rodilo dijete mogu u trajanju od deset mjeseci dobiti mjesečno 600.- DM tzv. **odgojiteljskog novca** (Erziehungsgeld). Zaposlena majka prima i dalje „materinski novac“, ali u tom slučaju ne prima odgojiteljskog dodatka. Molbe treba uputiti odmah, no najkasnije pak dva mjeseca poslije poroda, da ne dođe do zastare. Zahtjev se upućuje na različite urede, već prema pokrajini, ali je najbolje molbu poslati na tzv. Versorgungssamt.

2. Roditelji mogu, osim toga, uzeti tzv. **odgojiteljski odmor** (Erziehungsurlaub), koji vrijedi za majku ili za oca, po njihovoj želji. Zahtjev za odmor treba postaviti poduzeću barem četiri tjedna prije isteka „materinskog odmora“. Za vrijeme odgojiteljskog odmora ne plaćaju se nikakvi doprinosi za osiguranje. Majka ili otac smiju, i to samo u svojoj firmi, u to vrijeme raditi do 19 sati tjedno. Od mjesečne zarade može se osloboditi od poreza i osiguranja najviše 410.- DM.

Ivo Hladek

Od Hipokrata do Hacketala

(400. pr. Krista – 1986. poslije K.)

Mnogima je još u sjećanju DESET BOŽJIH ZAPOVIJEDI. Učili smo ih nekada napamet. Bog je dao židovskom narodu ove zapovijedi poslije oslobođenja iz ropstva zemlje egipatske, dakle poslije iskustva Božje ljubavi. Znači da na početku stoji ljubav, a onda zapovijed, zabrana, odnosno smjernice za život.

Prva Božja zapovijed glasi: „Ja sam Gospodin Bog tvoj: nemaj drugih bogova uz mene.“ Važna je bila ova zapovijed za Židove, okružene drugim narodima, koji su štovali razna božanstva. Ali i danas je ona važna, jer je čovjek u iskušenju da štuje razne bogove (novac, bogatstvo, vlast...) ili da čak sebe postavi za mjerilo stvari poput Adama, kad je jeo od jabuke u raju zemaljskom da postane sličan Bogu, da postane Bog. I danas čovjek dolazi u takvo iskušenje da sebe postavi za mjerilo stvari, vrednota. Najbolji primjer za to jest slučaj „Hacketal“, liječnik koji je na zahtjev pacijentkinje pružio otrov. Slučaj je dospio pred njemački sud i ne znamo kako će završiti. Diskusija o njemu pokazala je gdje se nalazi naše društvo. Nije ni čudo! Ako je pobačaj u izvjesnim okolnostima dozvoljen, zašto onda da ne bude dopušteno i ubojstvo na zahtjev (Tötung auf Verlangen)?!

One koji ne vjeruju u Boga osloboditelja, Boga gospodara života i smrti, treba makar

podsjetiti na jednog drugog liječnika iz starih vremena, iz 400. godine prije Krista, na liječnika Hipokrata iz stare Grčke i njegovu zakletvu:

„Kunem se Apolonom, liječnikom i Higijom i Panakejom i svim bogovima i božicama, koje zazivam za svjedoke, da ću ispuniti ovu zakletvu i ovo napisano, kako budem bolje znao i mogao. Onoga koji me je naučio ovo umijeće štovat ću jednako kao i svoje roditelje i dat ću mu udjela u mom životu, a ako se zaduži, pomagat ću ga, a njegove sinove smatrat ću svojom braćom i učit ću ih ovo umijeće, ako imadnu volju za to, bez ikakve plaće i naredbe i dopustit ću da moji sinovi i moga učitelja sudjeluju kod propisa, predavanja i svake druge pouke, kao i oni sa mnom upisani učenici umijeća, koji su vezani liječničkom zakletvom, ali više nikoga. Primijenjivat ću načela načina života za dobro bolesnika kako budem najbolje znao i mogao, a nikada na njihovu propast i štetu. Neću nikome dati lijek koji vodi u smrt, pa ni onda, ako budem zamoljen, neću nikada ni savjet dati u tom pravcu. Neću ni jednoj ženi dati sredstvo za uništenje začetož života. Sačuvat ću svoj život i svoje umijeće čistim i poštenim. Neću operirati one koji pate od kamenca, i muškarce, koji to budu činili, izbjegavat ću. U kakve kuće budem išao, ja ću u njih ulaziti samo na dobro bolesnika, izbjegavajući svaku svjesnu nepravdu i propast, a posebno spolni odnos sa ženskim osobama kao i s muškarcima, slobodnadjcima i robovima. Što u svojoj praksi vidim ili čujem ili izvan ove u ophodu s ljudima saznam, a što se ne smije saopćiti drugim ljudima, o tome ću šutjeti, s uvjerenjem da takve stvari treba strogo tajnim držati. Ako ovu zakletvu održim i ne oskrnem, neka onda imam blagoslov u svom životu i svom umijeću, neka budem uvijek visoko cijenjen kod svih ljudi; a ako je povrijedim i prekršim, neka me onda zadesi suprotno od ovoga.“ M. K.

Tražite pravo na boravak!

Više puta smo u našem listu pisali o pravu na boravak (Aufenthaltsberechtigung) i savjetovali našim čitateljima i njihovim obiteljima da podnose zahtjev u tom smislu. Činimo to još jednom, jer je daleko bolje imati pravo na boravak nego dovolu boravka ili neoročenu dovolu boravka. Naš svijet kao da to ne shvaća!

Pravo na boravak je pravno najsigurniji način boravka inozemnih sugrađana u S.R. Njemačkoj. Vremenski je neoročen, nije vezan ni za kakve uvjete, a reguliran je zakonom o strancima.

Za dobivanje prava na boravak potrebno je:

- najmanje osam godina neprekinutog zakonitog boravka u S.R. Njemačkoj;
- važeća putnica;
- uključenje u gospodarski i socijalni život S.R. Njemačke;
- dovoljno poznavanje njemačkog jezika.

Što treba priložiti pri traženju prava na boravak?

- molbu s kratkim obrazloženjem zašto se traži pravo na boravak;
- putnicu;

- potvrdu da podnositelj zahtjeva posjeduje najmanje pet godina važeću radnu dovolu;
- potvrdu poslodavca o zanimanju, dosadašnjem trajanju zaposlenja i novčanim primanjima;
- policijsko svjedočanstvo o vladanju (to izdaje prijavni ured);
- ugovor o stanu iz kojega se vidi kolika je stambena površina (dovoljno je 9 četvornih metara po osobi!);
- potvrdu da djeca pohađaju školu;
- kopiju mirovinskih potvrda za posljednjih pet godina;
- sliku pasoškog formata.

I to bi bilo sve. Pravo na boravak nije neka milost nego zakonito pravo najvećeg dijela naših radnika na „privremenom“ radu u S.R. Njemačkoj kojim se oni rijetko služe.

Karitasovi socijalni radnici će i u ovoj stvari rado pomoći našim ljudima.

Pripominjemo na kraju i ovu svježu informaciju. U Münchenskoj općini, u kojoj živi oko 200.000 stranaca, prošle godine njih 6.380 podnijelo je zahtjev za dobivanje prava na boravak. Više od polovice, točnije 3.318 stranaca, to je pravo na boravak i dobilo. Iv.

Promjene adresa

Hrvatska katolička misija **Aschaffenburg** preselila je 1. siječnja u nove prostorije. Nova adresa i telefon: Hrvatska kat. misija, 8750 Aschaffenburg, Treibgasse 26, tel.: 06021/392403. Privatni telefon misionara Jože Dubovečka glasi: 06021/392405.

Karitasova socijalna služba za radnike iz Jugoslavije u **Aalenu** nalazi se u novim prostorijama: 7080 Aalen, Wiener Str. 6, tel.: 073 61/684 26 (ostao isti). Socijalni ured u **Heidenheimu** također je na novoj adresi: 7920 Heidenheim, Paulinenstr. 8, Telefon je ostao isti.

Prodajem kuću u Kaštel Gomilici kraj Splita. Kuća se sastoji od prizemlja i dva kata, a oko kuće je 900 m² zemljišta. Svi grubi radovi dovršeni. Informacije u Jugoslaviji: 00385882640 (Pletikosić), a u Njemačkoj: 070 31/870833 (Bilobrk).

Gorka sudbina hrvatskih gastarbeitera

Prije dvije godine izdalo je zagrebačko izdavačko poduzeće „Globus“ knjigu pripovijedaka pod naslovom „Gastarbeiteri“ hrvatskoga književnika **Ivana Raosa**. Tema tih pripovijedaka je gorka sudbina suvremenih hrvatskih Gastarbeitera.

Da odmah kažemo: junaci pripovijedaka su ljudi iz Dalmatinske zagore i zapadne Hercegovine. To su takoreći rođaci i suseljeni Ivana Raosa, rođenog pjesnika tog kraja. Iz tih područja ljudi su još u stara vremena odlazili u svijet, u torbarene. Odlazili su u tuđinu, gonjeni nevoljom i željom da barem toliko zarade, da bi mogli namaći koji komad zemlje, da saizdaju sebi kućicu, a marvi stajicu. Odlazili su oni ne samo u okolne zemlje, nego i u američko gastarbeiterstvo, u Argentinu, u Aljasku, pa i u Afriku, bježeći od mjesta do mjesta, od opasnosti do opasnosti, pa i samih čuvara zakona. Bili su lučki radnici u New Yorku, rudari u Kaliforniji, kopači zlata na Divljem zapadu. Tu su susretali pustolove, probisvijete i razbojнике. Godinama su kolali planinskim predjelima u neugasivoj nadi da će u tom lutanju jednom ipak naići na kakvu neotkrivenu zlatonosnu rječicu.

Tako i suvremeni gastarbeiteri žele ostvariti svoj životni san: sagraditi kućicu, ishraniti i školovati djecu, pripremiti ih za kruh bez motike. No suvremena gastarbeiterska sudbina može biti još pogubnija nego gastarbeiterski život predaka. Mnogi ostavljaju kosti u tuđini, mnogi se vraćaju duhovno i tjelesno obogaljeni, postavljajući gorka pitanja o smislu života. Pa što govore junaci Raosove knjige?

Svi ti Antiše, Kumstipani, Matije, Juričevići, Jozine, Ivani i Luke, pa njihove žene Mariće, sestre Anice, njihova dječica, koja čeznu za svojim očevima, svi oni govore o sebi, o svom životu u Švabenlandu, kako nazivaju Njemačku, pričaju o svojim svađama sa znalcima i ortacima, krivokletnicima, mudruju, optužuju, sjećaju se teške mladosti i života u zavičaju, čeznu za najdražima, rišu svoj život, prevare, razočaranja, obrane pred sudom. Pričaju oni kako kopaju Nijemcima rovove i jarke, kako provode vrijeme na bašteli, a žive o kruhu i grahamu, umjetnoj piletni i slanini. Ponekad se razmetljivo raspripovijedaju o svojim poslovima i podvizima. Žele zaboraviti prijevare i podvale, ali nema pobjedničkog slavlja. Uvijek se vraća gorčina i misli na zlu kob, na zavičaj, u kojem su već kao djeca spoznali da svaka vlast dere i guli.

Iz njihova iskazivanja zvuči ipak ne samo surovost, nego i mudrost i duhovno-fizička

vitalnost. U sebi nose dušu svog kraja, dobru dušu Dalmatinske zagore, koja je imala tešku i mutnu povijest. Sa zavičajem su pupčano povezani: s rodbinom, sa svojim ženama, s djecom, djedovima Tadijama, sa susjedima, i s vlašću, s političko-socijalnim problemima. Oni su zapravo dio neriješenih socijalnih i inih problema domovine. U priči „Općinsko im poštenje ljubim“ junak u prvom licu kaže da Imoćanima svaka vlast bijaše dušmanska, turska i kršćanska, pa i ova oslobodilačka solunaška. A u narodnoj, socijalističkoj, samoupravnoj i nesvrstanoj vlasti sve je onako ispod žita, dermi ovdje, drpni ondje, javno hvali, tajno kudi, malo radi, malo kradi i pošteno živi.

U priči „Evanđelje po Marku“, koja je jedna od najboljih, četiri gastarbeitera iz istog kamenjarskog sela – Marko, Ivan, Mate i Luka – pričaju snimateljima radio Zagreba, koji bi htjeli napraviti reportažu o njihovu životu, svoju tešku životnu istinu. Četvorica prijatelja neće ni da čuju o nekoj reportaži, jer su uvjereni da će reporteri od njih načiniti majmune za uveseljavanje TV-gledalaca. No na kraju ipak pristaju, ali samo pod uvjetom da reporteri vjerno ubilježe i narodu doznače svaku njihovu istinu. Reporter se s time slože, ali uz ogradu da ta životna istina ne bude klevetnička i neprijateljska.

I sad Marko pita snimatelje, gdje su bili prije, u ne tako davna vremena, kad su Marko, Ivan, Mate i Luka bili bijedni u zavičaju, kad je majka morala suzama prati košulju, kad su oni morali prodavati janjce da bi im tamo neki borac i općinski predsjednik Šprio iz-

dao pasoše za Njemačku, kad su oni morali tom Špiri plaćati doč-marke da bi mogli produžiti putnice, jer je on njih izdavao uz devizu: ili marke, ili odoše pasoši. Ako već reporteri po svaku cijenu žele napraviti reportažu, neka se časna televizija prošeta po selu, da uslika tamošnju bijedu, pa neka se zaleti u Split, da uslika kuću bivšeg predsjednika Špira, neka ona uslika četiri stana u njoj, jedan za njega, tri za trojicu sinova, pa onda neka uslika četiri mercedesa, pa vilu, i, dakako i štedne knjižice. Neke televizija priupita, odakle mu to bogatstvo, njemu, predstavniku narodne vlasti. Ali snimatelji se ispričavaju i ograđuju. Kažu da smo mi samoupravno, nesvrstano i nadasve humano društvo, koje se ne može kritizirati zbog nekih nevaljalaca tipa Špira Špiljara. Na to Ivo uskoči i kaže: Što ti, brajo, reko u početku. Nema ti ovdje posla za televiziju.

Ako bismo htjeli ukazati na neke piščeve poruke, možda bismo na prvom mjestu morali spomenuti ideju povratka u zavičaj. To je takoreći alfa i omega, početak i svršetak knjige. U prvoj priči pod naslovom „Zlato dida Ike“ vraća se did Ika nakon devetogodišnjeg traganja za zlatom u svoj zavičaj.

U zadnjoj priči pod naslovom „Seoski jedina“ isto tako vraća se kući jedan Gastarbeiter.

Bilo bi lijepo, kad bi neke gastarbeiterske priče Ivana Raosa bile objavljene i na njemačkom jeziku. Na taj bi način knjiga „Gastarbeiteri“ ušla u kataloge u međuvremenu dosta bogate gastarbeiterske literature na njemačkom jeziku, o čemu smo već često izvještavali. Bez toga i ta knjiga neće biti zabilježena u Njemačkoj. Knjiga Ivana Raosa oslikava jedan posebno bolan isječak iz suvremene stvarnosti, pa u njoj ima dosta gradi-va i za proučavatelje društva. Autor ocrta svoje junake, koji nisu gradski ljudi, već više seljaci, s puno ljubavi i razumijevanja, s toplinom i humorom, ali i s nužnim realizmom i skepsom glede stvarnih rezultata gastarbeiterskog života.

Cijena knjige: 20,- DM.

S.Š.

Obavijesti

Prodajem trosobni stan u okolici Splita. Zainteresirani neka se jave na telefon: 07181/5893 (D. Odak).

Nedavno se pojavila još jedna kaseta poznatog guslara Ivana Smoljke-Garića s pjesmama o Hrvatsko-mađarskom i Hrvatsko-bugarskom ratu. Naš svijet brzo pamti pjevanu riječ, a da novi naraštaji ne zaborave svoje slavne prošlosti pomoći će i ova kaseta koja se može naručiti na adresi: Ivan Smoljko, 6140 Bensheim, Darmstädter Str. 198, tel.: 06251/74899.

Ivan Smoljko-Garić, narodni guslar

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Narcis i zelenkada

Čim je Mario ljutit izašao, fra Jure plane: „A nu, vidi tog splitskog Narcisa! Pišljiv ženskar, šepuri se ka pivac na smetlišu! Misli da smi minjat žene ka košulje!” Vlado se smije, a mladi Jerko – odrasao u Njemačkoj, prije ministrant, sad u folkloru – začuđeno pita: „Što mislite s onim ‘Narcis’ i ‘ženskar’? Danas moš živit slobodno, ići s kim očeš!” „A nu, zar si i to pronaša u Markska?”, veli fra Jure, „il ono o slobodnoj ljubavi piše u kakoj drugoj, tvojoj bibliji?”

‘Lipi Mario’, uvijek dotjeran i gizdav, posve je drukčiji nego čedni Vlado iz Livna, koji mi nedavno reče: „Nit trošim odviše alkohola, nit duvana, nit ženā – samo kad baš zatriba!” Mario, naprotiv, ni na što drugo ni ne misli. Po zidu u sobi nalijepio gole ljepotice iz ‘Arene’ pa ih svima pokazuje kao da su njegove. Na gradilištu priča o posljednjim ‘osvajanjima’, sve začinjeno paprenim vicevima. „Znaš onaj, di supruka nakon 25 godina braka pita muža, je l’je ikad privarija i što ono skriva u kufuru ispod kreveta? On otvori na koncu kufer: u njemu dva jaja i 1000 maraka. ‘Šta znače jaja i pare?’, pita žena. On se srami, al onda prizna: ‘Svako jaje znači, da sam te s drugom privarija – oprosti mi!’ Ona se najprije ljuti, al onda će pomirljivo: ‘A što je s oni’ 1000 maraka?’ ‘Uvijek kad bi kufer bija pun jaja, proda bi ih pa stavio pare u kufer.’”

Narod puca od smijeha, samo Vlado šuti. „Ljudi, pitajte Vinku – ona Maria pozna bolje!” Ali slušaoci Vladi ne vjeruju, jer se potajno dive Mariu i njegovu nazoru o ženama, pogotovu pamte uzrečicu: „Dosta mi je žensko pogledat, ‘nako muški, i već je moja!’” Vlado se smije: „Daj pričaj ono o Vinkovoj lumbrelu, ako smiš!” Mario iscijedi kroz zube ‘zavidni Bosanci!’, pa ušuti.

„Proša’ sam evo kroz banof i oko oni kioska, sve puno naši ljudi!” priča mi jednog dana fra Jure. „Vidija sam ond i Maria: govori i hvalisa se, a narod ga sluša otvoreni’ gubica! Otklen se svi vrte po stanici, ka’ mušice oko fenjera?” „Fra Jure”, velim, „na kolodvoru se narod osjeća bliže domovini, kao da svaki čas možeš sjesti na vlak, pa ajd’ kući! Zato ondje sjede, piju i maštaju o ljep-

šem životu, kao da imaju pred očima neku čarobnu fata-morganu. Nije dobro živjeti dugo u tuđini, jer kad se otriježne iz sna, pogled im prazan, ruke drhću, a srce trepeće kad ih opet kruti život zgrabi u šake!” Fra Jure odmahne rukom: „Ma biži, sve su to umišljeni Narcisi, ka lipi Mario s njegovim ljubavnim bajkama! Misle samo na sebe, zaljubljeni u svoj lik nad drhtavim zrcalom potoka, robovi svog tila, zaboravljaju pravog Gospodina! Drukče je učinija sveti Frano!”

„Fra Jure”, zanovjeta mladi Jerko, „koji vam je đava’ taj Narcis?” Fra Jure se smije zadovoljno. „E, vidi se da su fratarske škole bolje od svi vaši školski OUR-a, di se puno pametnog ne uči!”

„Budite kratki, fra Jure”, ubacim, „pred uredom čeka Vinka, već joj čujem glas vani!”

Fra Jure šeta po sobi pa nas poučava: „Znaš, sinko, bija ti u pogansko doba niki lipi mladić, sin vodenog božanstva Kefisa, a zvali ga Narcis. Nema šta, lip od lica i stasa, baš ka ja dok sam momakova u Vodicama kraj Šibenika! Zbog neki grija kaznilo ga samoljubljem. Nagnut nad vrilom da popije vode, ugleda Narcis svoju sliku pa se zaljubi u sama sebe. Al nemoš bit lako vlastiti ljubavnik, pa tako on jednog dana umre od tuge. Kažu da se pritorija uz vrilo u cvit, baš eto narcis, po rvacki zelenkada il sunovrat”.

Jerko se još ne da. „Što ima ta starinska legenda s lipim Mariom?” „Sinko, ka naš Mario, tako i mnogi drugi maštaju o sebi, misle da se lipe divojke i cili svit kreće oko nji, ka oko neki bogova il eroja!”

Neko pokuca energično na vrata. „E, šjori moji”, viče Vinka, „dok vi ovd mirno čakulate, narod vani uzalud čeka! Sad ću i ja reć svoju!” Krepka djevojka, ali neudata, iako bi se rado bila udala, Vinka bi se uvijek u zadnji čas prije udaje povukla od straha, da joj ‘budući’ ne bi pokupio omašnu ušteđevinu, pa nestao. I tako ostade usidjelica, iako joj u srcu još tinjala nada, da će se pojaviti i njen princ, pa je na bijelom konju odvesti u zlatnu palaču. To je, eto, bio Vinkin varljivi narcizam i fata-morgana.

„Vinka, kako je bilo ono popodne s Mariom?” bocka je Vlado, koji se slučajno tu našao. Vinka sjedne pa složi oko sebe

plastične vrećice. Ona je uvijek, na više mjesta, išla po gradu biciklom čistiti, pa nosila uza se cijeli svoj alat. „Znaš, moj Jure, srila sam Maria jedne nedilje prid katedralom. Lip je čovik, nema što, zna cifrano pričat, a već mi bilo dosadilo vično društvo stari kolegica na poslu. Prošli mi dvoje kroz grad, ponudija mi on kavu i tortu, al kad je uveče uz Majnu posta malo drzak, prvo sam ga ošamarila, a kad me pokuša’ na silu zagrlit, uzela ja kišobran pa ga dobro izmlatila, tako da je pobiga’ ka unuču prid ljutom babom! Al me ipak razočara: kaki Kraljević Marko il drugi princ, ništ drugo neg splitski hvališa, prepun prazni riči, baš ka bundeva koštica!”

„Jesam ja vama reka kaki je junački ženskar naš lipi Mario!” smije se Vlado iz Livna.

Kad smo se uveče razilazili, veli mi fra Jure: „Baš je pravo ima’ mladi Frano kad je na putu iz Asiza prema viteškom boju u Apuliji zbacija kod Spoleta ratnu opremu, jer – kako mu se ukaza u snu – nije tija slidit slugu, nekog malog grofa, neg pravog Gospodara! Nije dulje želija gledat svoj sjajni lik viteza u prolaznoj vodi – ka Narcis, neg spasit vičnu dušu i pokazat nam svima put do Boga! Prije neg s Božjom pomoću otkrijemo smisao života, svi smo umišljeni poganski Narcisi. Mario sebe obmanjuje, njega ne privlači prava ljubav neg bi tija bit ljubimac svi žena, a onda se nađe odvažna Vinka koja ga potira lumbrelom u praznu noć! Mladi Jerko sanja o slobodnoj, modernoj ljubavi. Drugi viruje da je bolji poslovođa od Švaba, a onda sve profučka i privari, dok ga ne strpaju u zatvor. Svi mi sebe vidimo u zrcalu vode ka erojske mlade borbe za pravdu i istinu, a u stvari nismo ništ drugo neg bidnici, dok se ne vratimo u krilo vičnosti. Sve drugo je ka prolazno cviče koje raste, buja i vene – baš ka zelenkada i mirisava ruža!”

Ivo Hladek

SRETAN USKRS FROHE OSTERN

Uskrs – središte naše vjere

Uskrsnuće Isusa Krista jest središte naše vjere. Sve što se poslije uskrsa dogodilo i što će se još dogoditi temelji se na Isusovu uskrsnuću: uzašašće, Duhovi, porast Crkve, dolazak Gospodinov, svršetak svijeta, uskrsnuće mrtvih. Uskrsnuće Isusovo je vrhunac Božje objave. Uskrs objedinjuje sve tajne kršćanske vjere.

Kardinal Häfner

Već u rano korizmeno vrijeme počeo je ovaj dječak iz dječjeg vrtića pri Hrvatskoj misiji u Frankfurtu praviti uskrne pisanice da bi tako razveselio svoje odgojiteljice, kolege i kolegice i, naravno, svoje roditelje

Vazmeno otajstvo

U noći pred Uskrs sastajemo se da zajedno bdijemo i svečano proslavimo isusovu pobjedu nad zlom i smrću. Zajedno bdijemo i slavimo VAZMENO OTAJSTVO: otajstvo Isusova i našeg prijelaza iz ropstva i smrti u slobodu i život. U velikoj i svetoj uskrsnoj noći želimo biti budni i zajedno se radovati, jer naše vazmeno slavlje znači spomenčin (sjećanje i stvarnu prisutnost) otajstva Isusove muke, smrti, uskrsnuća, uzašašća i darivanja njegova Duha.

Vazmena ili pashalna noć zapravo znači „noć prijelaza“ („vazam“ je hrvatska riječ za hebrejsku riječ „pasha“ koja znači „prolazak“, „prijelaz“). To je noć u kojoj je Božji narod Izrael iz egipatskog ropstva „prešao“ u slobodu. U toj je no-

ći Isus iz smrti „prešao“ u život. To je noć u kojoj i mi slavimo svoj „prijelaz“, snagom Kristova Duha, iz smrti u nov život. Taj se „prijelaz“ događa već sada jer se vjerom i sakramentima – osobito sakramentima krštenja, potvrde i euharistije – pridružujemo Kristovoj smrti, „umiranjem“ snagama zla i grijeha, i Kristovu uskrsnuću, „rađanjem“ na nov život u najintimnijoj povezanosti s Bogom i bratskoj povezanosti sa svim ljudima.

Taj će se „prijelaz“ na poseban način dogoditi kad na kraju zemaljskog života

kroz vlastitu smrt „prijedemo“ u život u kojem ćemo s Bogom biti zauvijek sretni. A u najpotpunijem smislu taj će se „prijelaz“ dogoditi kad na kraju vremena i tijelom uskrsnemo na neizrecivo nov život. Vjerom i sakramentima pridružujemo se Kristovu vazmenom otajstvu i time već sada primamo i slavimo stvarnost novog rađanja u ovom i budućem životu. „Snagom Duha“, str. 134

Pozor! Hrvatska Misa na ZDF-u

Drugi program njemačke televizije (ZDF) prenijet će u subotu 29. ožujka 1986. godine, od 12.30 do 13.30 sati, ulomke obiteljske Mise koja se svake nedjelje i blagdana slavi na hrvatskom jeziku u Frankfurtu, Franziskanerinnenkapelle, Langestrasse. Prijenos sv. Mise na hrvatskom iz Frankfurta slijedi poslije emisije „Jugoslavija, dobar dan!“ Nadamo se da će za vrijeme prijenosa sv. Mise na hrvatskom najveći dio hrvatskih katolika u Njemačkoj uključiti svoje televizijske prijemnike, i to ZDF, da bi čuli i vidjeli svoju Misu!

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a.M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
Stanka Vidačković,
p. Jozo Župic

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück D 2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1